

**A helyi önkormányzatok szervezete
és működésének elemzése Felsőrajk
Község Önkormányzata példáján a
2017-2019. években**

**Belső konzulens:
Dr. Csanádi Ágnes**

**Külső konzulens:
Baloghné dr. Andel Zsuzsanna**

**Németh Eszter
Nappali tagozat
Gazdálkodási és
menedzsment szak
Szolgáltatásmenedzsment
szakirány**



PANNON EGYETEM

Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg

NYILATKOZAT

a szakdolgozat/zárolgozat digitális formátumának benyújtásáról
(Szövegszerkesztővel történő kitöltés után nyomtatandó egy példányban.)

| | | | |
|--|--|------------|------|
| Hallgató neve: | Németh Eszter | | |
| Szak: | Gazdálkodási és menedzsment szak | | |
| Szakirány (ha van): | Szolgáltatásmenedzsment szakirány | | |
| Neptun kód: | FHZL3M | Védés éve: | 2021 |
| Szakdolgozat/zárolgozat címe: | A helyi önkormányzatok szervezete és működésének elemzése Felsőrajk Község Önkormányzata példáján a 2017-2019. években | | |
| Témavezető (belső konzulens) neve: | Dr. Csanádi Ágnes | | |
| Gyakorlóhelyi (külső) konzulens neve: | Baloghné dr. Andel Zsuzsanna | | |
| Legalább 5 kulcsszó a dolgozat tartalmára vonatkozóan: | állam, államháztartás, önkormányzat, szervezet, Felsőrajk, település, község, vagyon, költségvetés, lakosság, felmérés, hivatal, közszolgáltatások | | |

Kérjük a szerzői döntésnek megfelelő opciót aláhúzni:

Hozzájárulok / nem járulok hozzá, hogy szakdolgozatomat/zárolgozatomat az egyetem az interneten a nyilvánosság számára repozitóriumában közzétegye.

A hozzájárulás szerzői feltételei:

- mások számára a közzététel semmilyen formában nem engedélyezett,
- a dolgozat magáncélra letölthető, a forrás és nevem megjelölésével szabadon idézhető, de az idézést meghaladó felhasználás (átvétel) tilos,
- hozzájárulásom időtartamra nem korlátozott és bármikor visszavonható.

Hozzájárulás hiányában a dolgozat csak az egyetem könyvtáraiban az arra kijelölt számítógépeken, képernyős megtekintéssel kutatható. Egyéb hozzáférés, többszörözés nem engedélyezett.

Felelősségem tudatában kijelentem, hogy szakdolgozatom/zárolgozatom digitális adatállománya mindenben eleget tesz a vonatkozó hatályos intézményi előírásoknak, tartalma megegyezik nyomtatott formában benyújtott szakdolgozatommal.

Dátum: 2020. december 23.

Németh Eszter s.k.
hallgató aláírása

A digitális szakdolgozat könyvtári benyújtását és átvételét igazolom.

Dátum: 2021.01.06.

.....
Szabó G. Tibor s. k.
könyvtári munkatárs

P.H.

Tartalomjegyzék

| | | |
|--------|--|----|
| 1. | Bevezetés | 2 |
| 2. | Az államháztartás rendszere | 4 |
| 2.1. | Az államháztartás fogalma, funkciói és alapelvei | 4 |
| 2.2. | A gazdálkodás főbb jellemzői az államháztartásban | 7 |
| 2.3. | Az államháztartás felépítése | 10 |
| 3. | A helyi önkormányzatok alrendszerének bemutatása, jellemzői | 12 |
| 3.1. | Az önkormányzatok feladatai és hatáskörei | 12 |
| 3.2. | Az önkormányzatok szervei és működésük | 16 |
| 3.3. | Az önkormányzatok gazdálkodásának sajátosságai | 20 |
| 4. | Felsőrajk Község Önkormányzata szervezete és működése | 27 |
| 4.1. | A település jellemzői és gazdasági szerepe a térségben | 27 |
| 4.2. | Az önkormányzat szervezeti felépítése | 30 |
| 5. | Felsőrajk Község Önkormányzata költségvetési szerkezete és gazdálkodásának vizsgálata a 2017-2019. években | 37 |
| 5.1. | Az önkormányzat vagyongazdálkodása | 37 |
| 5.2. | Az önkormányzat gazdálkodása | 38 |
| 5.2.1. | Az önkormányzat költségvetésének bevételi struktúrája és a források teljesítése alakulásának elemzése | 40 |
| 5.2.2. | Az önkormányzat költségvetésének kiadási struktúrája és a kiadások teljesítése alakulásának elemzése | 44 |
| 5.3. | Az önkormányzat gazdasági programja a 2020-2025. évekre vonatkozóan | 48 |
| 6. | Az önkormányzati tevékenységgel és a közszolgáltatásokkal kapcsolatos ügyfélelégedettség vizsgálata | 53 |
| 6.1. | A kérdőív tartalmi bevezetője | 56 |
| 6.2. | Az ügyfélelégedettségi felmérés módszertana | 56 |
| 6.3. | Az ügyfélelégedettségi felmérés részletes eredményei | 58 |
| 6.3.1. | Általános adatok | 58 |
| 6.3.2. | Önkormányzati feladatellátás | 60 |
| 7. | Felsőrajk Község Önkormányzata működésének és gazdálkodásának összefoglaló értékelése | 65 |
| | Irodalomjegyzék | 68 |
| | Mellékletek | 72 |

1. Bevezetés

A szakdolgozati témám középpontjában a helyi önkormányzatok alrendszerének bemutatása és működésének elemzése áll. A célom, hogy a dolgozatommal betekintsek az önkormányzatok szervezetébe, belső munkafolyamataiba általánosságban és személyes tapasztalatok alapján.

Úgy gondolom, hogy az önkormányzat és az önkormányzati tevékenység elengedhetetlen az ország, az adott település számára, hiszen ez a rendszer összetett, széleskörű kapcsolatrendszerrel bír és mindez hozzájárul a mindennapi életünkben jelentkező szükségletek kielégítéséhez.

A féléves szakmai gyakorlatomat Felsőrajk önkormányzatának polgármesteri hivatalában töltöttem, így betekintést nyerhettem az önkormányzati munkafolyamatokba és bekapcsolódhattam azokba. Nagyon hasznos volt számomra, hiszen rengeteg tapasztalatot szereztem ez idő alatt, főleg a pénzügyek terén, s megismerhettem az önkormányzat szervezeti felépítését is.

Szakdolgozatom keretében először szeretném bemutatni az államháztartást, hiszen ennek egyik alrendszerét alkotják a helyi önkormányzatok. Ismertetem a fogalmát, bemutatom a funkcióit és alapelveit, majd gazdálkodásának főbb jellemzőit, valamint bevételeit, kiadásait.

Ezután rátérek a helyi önkormányzatok főbb jellemzőinek ismertetésére, felsorolom a feladatait és hatásköreit, majd a szerveit és azok működését, gazdálkodását.

Felsőrajk Önkormányzata példáján keresztül szeretném, megismertetni az önkormányzati munkát és gazdálkodást. Előbb viszont szeretném bemutatni Felsőrajk települést és az önkormányzatát, hiszen nem véletlen, hogy itt töltöttem a gyakorlatomat. Magam is a településen élek, itt töltöm a mindennapjaimat, ezért érdekel, hogy miképpen működik az önkormányzat, miképpen szolgálja a közösség érdekeit. Ezután részletesen elemzem az önkormányzat gazdálkodását, a bevételek és kiadások alakulását a 2017-2019. évekre vonatkozóan, illetve kitérek az önkormányzat vagyongazdálkodására és gazdasági programjára 2020-2025 közötti évekre vonatkozóan.

Végül készítek a településen egy kérdőíves elégedettségi felmérést a közfoglalkozásokkal kapcsolatban. Miután ismertetem a felmérés módszereit, részletesen elemezni fogom a kapott eredményt. Ezt követően a lakosság javaslatai alapján feltárom melyek azok a tényezők, amelyekkel még jobbra tehető az önkormányzati feladatellátás és ezáltal maga a községi közösség élete. A szakdolgozatom befejezéseként pedig átfogóan értékelem Felsőrajk Község Önkormányzata szervezetének működését, gazdálkodását.

2. Az államháztartás rendszere

„Eszünk vezet rá,
hogy életünk célja szerint
való fenntartására másokkal
szövetkezzünk. E szövetség a
maga egészében az állam.”
(Marcus Tullius Cicero)¹

Ahogy azt Cicero is mondta, az állam egy szövetség és ez a szövetség segít az élet fenntartásában. Ennek egyfajta gazdálkodási rendszere az államháztartás. A következőkben szeretném magát az államháztartást, mint rendszert bemutatni.

2.1. Az államháztartás fogalma, funkciói és alapelvei

Az államháztartás a legtágabb értelemben az állam funkcióinak ellátását szolgáló gazdálkodási rendszer, amely magába foglalja az állam és a helyi önkormányzatok feladat- és hatásköreinek ellátását szolgáló pénzeszközöket, más néven közpénzeket és vagyontárgyakat, a közvagyon, továbbá az ezekkel való gazdálkodást és jogi szabályozásukat.²

Az államháztartás három funkcióval rendelkezik:

- tradicionális funkció
- szociális funkció
- gazdaságpolitikai funkció.

¹ Marcus Tullius Cicero idézet [online]. Megtekintés időpontja: 2020.10.21. Hozzáférés:
<https://www.citatum.hu/idezet/65461>

² III. FEJEZET Államháztartási ismeretek [fájl]. DOC fájl. Letöltés időpontja: 2020.10.21. Hozzáférés:
http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:wXlIgQCV2EJ:sztzs.szigbp.hu/pedszakv/jegyzet/eloado/Kozgazgatasi_jog/3_fejezet_Allamhaztartasi_ismeretek.doc+&cd=2&hl=en&ct=clnk&gl=hu

A tradicionális funkció másnéven hagyományos funkció. Mindazon feladatok összessége, amely már az állam kialakulásának kezdetétől szükséges és jelen van. Ide tartozik:

- a jogalkotás (parlamenti jogalkotás, kormány szintű jogalkotás, helyi jogalkotás, társadalmi jogalkotás),
- a jogalkalmazás (amelyet a bíróságok és a közigazgatási szervek végeznek),
- állami szuverenitás biztosítása (pl. honvédelem),
- a belső rend védelme (pl. nemzetbiztonsági feladatok).³

A szociális funkció másnéven jóléti funkció jóval később alakult ki, mint a tradicionális funkció, ugyanis működése nagyban egybefügg a jóléti állam eszmekörével. A funkció célja és egyben eszköze is a redisztribúció (újraelosztás), amely a jövedelemkülönbségek kialakulásának megakadályozását segíti elő. Fontos részterületei:

- a szociális ellátó rendszer (pl. szociális otthonok),
- az egészségügyi ellátó rendszer (pl. egészségügyi alapellátás),
- a nyugdíjrendszer és egészségbiztosítási rendszer (itt fontos a közös kockázatvállalás és szolidaritás),
- az oktatási rendszer (pl. felsőoktatás),
- a gyermek- és ifjúságvédelem (pl. nevelési segélyek),
- a munkanélküliség kezelése (pl. passzív és aktív foglalkozáspolitikák).⁴

A gazdaságpolitikai funkció a legkésőbb alakult ki az államháztartás három funkciója közül. Célja, hogy támogassa a gazdasági növekedést és megakadályozza annak visszaesését, vagy legalább is csökkentse a visszaesés hatásait, ezzel kiegyensúlyozva a gazdaság esetleges ingadozását.

³ III. FEJEZET Államháztartási ismeretek [fájl]. DOC fájl. Letöltés időpontja: 2020.10.21. Hozzáférés: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:wXIgIgcV2EJ:sztzs.szigbp.hu/pedszakv/jegyzet/eloado/Kozigazgatasi_jog/3_fejezet_Allamhaztartasi_ismeretek.doc+&cd=2&hl=en&ct=clnk&gl=hu

⁴ III. FEJEZET Államháztartási ismeretek [fájl]. DOC fájl. Letöltés időpontja: 2020.10.21. Hozzáférés: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:wXIgIgcV2EJ:sztzs.szigbp.hu/pedszakv/jegyzet/eloado/Kozigazgatasi_jog/3_fejezet_Allamhaztartasi_ismeretek.doc+&cd=2&hl=en&ct=clnk&gl=hu

Eszközei:

- a központi kínálat vagy kereslet támasztása,
- az antiinflációs intézkedések,
- az adók, alapok, célprogramok támogatások meghatározása.⁵

Nagyon fontos, hogy az állam hatékonyan és átlátható módon gazdálkodjon a közpénzekkel, ezért szüksége van bizonyos alapelvekre, amelyeket figyelembe kell vennie a céljai megvalósításához.

Az államháztartás alapelvei:

- Nyilvánosság elve: a közpénzekkel való gazdálkodás ellenőrizhetőségét biztosítja.
- A tervezés és elszámolás alapelvei:
 - a költségvetés alapján történő gazdálkodás elve, amely szerint az államháztartás alrendszereiben a gazdálkodást mindig a költségvetés alapján kell folytatni,
 - a programozás elve, amely a hosszú távú kötelezettségvállalások éves költségvetésén túli biztosítását teszi lehetővé az uniós támogatások és más nagy hazai programok keretében,
 - a teljesség elve, amely azt szabályozza, hogy az államháztartásban minden pénzügyi mozgásról el kell számolni,
 - a valódiság elve azt követeli meg, hogy a bevételek, illetve kiadások mindig a tényleges helyzetet mutassák be,
 - az egységesség és áttekinthetőség elve azt feltételezi, hogy az állam valamennyi költségvetési műveletét egyetlen jogszabály foglalja magába,
 - a globális fedezet elve alapján az egyes bevételi és kiadási tételek nem feleltethetők meg egymásnak,
 - a bruttóelszámolás elve szerint a költségvetési bevételek, illetve kiadások nem számolhatóak el egymással szemben és azokat teljes összegükben kell szerepeltetni,

⁵ III. FEJEZET Államháztartási ismeretek [fájl]. DOC fájl. Letöltés időpontja: 2020.10.21. Hozzáférés: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:wXlgQCV2EJ:sztzs.szigbp.hu/pedszakv/jegyzet/eloado/Kozigazgatasi_jog/3_fejezet_Allamhaztartasi_ismeretek.doc+&cd=2&hl=en&ct=clnk&gl=hu

- a részletesség elve szabályozza, hogy a költségvetésben az egyes előirányzatokat részletesen kell megtervezni, előterjeszteni, elfogadni és elszámolni.
- A költségvetési források felhasználása során követendő alapelvek:
 - a felhasználási kötöttség elve, amely magába foglalja az egyes támogatások egy előre meghatározott célhoz való kötöttségét és a felhasználással kapcsolatos számadási kötelezettséget,
 - a közbeszerzési kötelezettség elve szerint minden szervezet köteles arra, hogy az árubeszerzési, építési-beruházási és szolgáltatás-megrendelési célra előirányzott kifizetéseket a közbeszerzés alkalmazásához kösse,
 - az állami támogatások korlátozásának elve szerint nem egyeztethetők össze a közös piaccal azok a támogatások, amelyek olyan kedvezményeket biztosítanak, amellyel torzítják a piaci versenyt és a tagállamok közötti kereskedelmet befolyásolják.⁶

2.2. A gazdálkodás főbb jellemzői az államháztartásban

Az államháztartás a szükséges pénzeszközöket alkotmányosan szabályozott hatalmi pozíciója révén szerzi meg. Ezek a források szükségesek ahhoz, hogy a feladatait megfelelően el tudja látni.

Bevételek

Az állam főbb bevételeit többféleképpen csoportosíthatjuk:

- magánszektorból származó közjogi bevételek (adók, illetékek, járulékok),
- mezőgazdaságból származó, a piacon realizált bevételek (privatizációs bevétel, osztalék, bérleti díj, térítési díjak, koncessziós bevételek),
- egyéb bevételek (hitelfelvétel, adományok, segélyek).

⁶ Az államháztartás működésének alapelvei [fájl]. DOC fájl. Letöltés időpontja: 2020.10.21. Hozzáférés: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:Z6SdQJO2b5kJ:bacsultura.hu/sites/default/files/nagyonoldal/2011/09/Az%2020%25C3%25A1llamh%25C3%25A1zart%25C3%25A1s%2520m%25C5%25B1k%25C3%25B6d%25C3%25A9s%25C3%25A9nek%2520alapelvei.doc+&cd=3&hl=en&ct=clnk&gl=hu>

A bevételek egy másik csoportosítási módja:

- elsődleges bevételek, amelyek az állami szerepvállalás tartós feltételeit biztosítják,
- finanszírozási bevételek, amelyek az átmeneti likviditási problémák megoldását szolgálják (hitelek).

A bevételek egy harmadik csoportosítási módja:

- Adó, adójellegű bevételek:
 - adó (jövedelemáramlás a magánszférától az állam felé),
 - vám, vámbiztosíték (a gazdaságpolitikai célok megvalósításának speciális eszköze),
 - állami monopóliumok (pl. szerencsejáték),
 - járulékok (pl. társadalombiztosítási járulék),
 - hozzájárulások.
- Nem adó jellegű bevételek:
 - illetékek (lehet vagyonátruházási, okirati vagy eljárási),
 - díjak (közösségi fogyasztás szolgáltatásainak értéke),
 - bírságok (pénzügyi büntetés, melyet különböző szervek vetnek ki).
- Állami tőkebevételek:
 - tulajdon utáni részesedés,
 - értékpapír értékesítés,
 - tárgyi eszköz-, készlet-, földértékesítés.
- Adományok, juttatások:
 - természetes és jogi személyektől,
 - államháztartás más szintjéről,
 - nemzetközi kapcsolatokból származó.⁷

⁷ Speigelné Szabó Margit: Államháztartás rendszere [fájl]. PDF fájl. Letöltés időpontja: 2020.10.27. Hozzáférés: https://www.nive.hu/Downloads/Szakkepzesi_dokumentumok/Bemeneti_kompetenciak_meresi_ertekelesi_eszkozren_dszerekek_kialakitasa/15_1969_016_101215.pdf

Kiadások

Az államnak vannak rendszeres és rendkívüli kiadásai. A rendszeres kiadások közt szerepelnek:

- a támogatások (a költségvetésből a vállalkozásoknak adják társadalom- és gazdaságpolitikai célok érdekében),
- a fogyasztói árkiegészítés (az állam reáljövedelmi arányokat hoz létre),
- a felhalmozási kiadások (beruházások, lakásépítés, vállalati fejlesztések pénzügyi támogatása és központi készletezés),
- a társadalmi közös fogyasztás kiadásai (egészségügyi és szociális-, oktatási-, kulturális és sport-, védelmi-, igazgatási és rendbiztonsági kiadások),
- az adósságszolgálat (hiteltörlesztés és kamatfizetési kötelezettség),
- a nemzetközi kapcsolatokkal összefüggő kiadások (tagdíjak, államközi segélyek, nemzetközi szervezetektől felvett hitelek kamatai).⁸

Az államháztartás feladatai:

- az erőforrások begyűjtése és elosztása,
- a gazdasági egyensúly megőrzése,
- az önfenntartás,
- a feladatok ellátásához szükséges jogi keret kialakítása.⁹

Az államháztartás költségvetése tartalmazza a bevételeket és kiadásokat az adott költségvetési évben. Ez egy pénzügyi terv, amely egy adott időszakra érvényes. A költségvetést az államháztartásról szóló törvény alapján a tervezetet a kormány nyújtja be minden évben és ezt a tervezetet az országgyűlés fogadja el.¹⁰

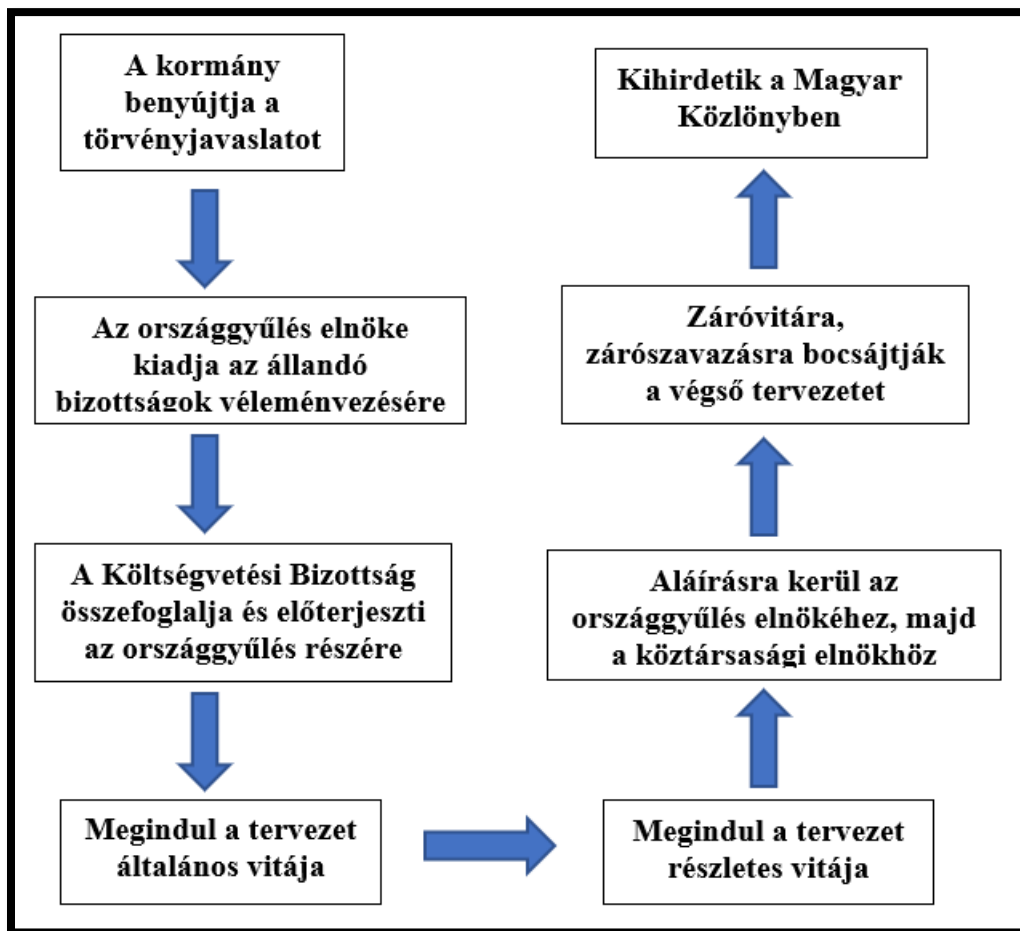
Az 1. ábra az államháztartás költségvetése elfogadásának menetét mutatja be.

⁸ Speigelné Szabó Margit: Államháztartás rendszere [fájl]. PDF fájl. Letöltés időpontja: 2020.10.27. Hozzáférés: https://www.nive.hu/Downloads/Szakkepzesi_dokumentumok/Bemeneti_kompetenciak_meresi_ertekelesi_eszkozren dszerenek_kialakitasa/15_1969_016_101215.pdf

⁹ Speigelné Szabó Margit: Államháztartás rendszere [fájl]. PDF fájl. Letöltés időpontja: 2020.10.27. Hozzáférés: https://www.nive.hu/Downloads/Szakkepzesi_dokumentumok/Bemeneti_kompetenciak_meresi_ertekelesi_eszkozren dszerenek_kialakitasa/15_1969_016_101215.pdf

¹⁰ A költségvetés [online]. Megtekintés időpontja: 2020.11.06. Hozzáférés: <https://2010-2014.kormany.hu/hu/mo/a-koltsegvetes>

1.ábra: Az államháztartás költségvetése elfogadásának menete



Forrás: A költségvetés [online]. Megtekintés időpontja: 2020.11.06.

Hozzáférés: <https://2010-2014.kormany.hu/hu/mo/a-koltsegvetes> alapján saját szerkesztés

2.3. Az államháztartás felépítése

Mielőtt részletesen bemutatnám a helyi önkormányzatok feladatait, szerveit és gazdálkodását, szeretnék kitérni arra, hogyan is épül fel az államháztartás, amelybe az önkormányzati rendszer beépül.

Az államháztartás Magyarországon két alrendszerre tagozódik:

- a központi kormányzati alrendszer,
- és a helyi önkormányzati alrendszer.

Az államháztartás központi alrendszerébe tartozik az állam, a központi költségvetési szerv, a törvény által az államháztartás központi alrendszerébe sorolt köztestület és a törvény által központi alrendszerbe sorolt köztestület által irányított köztestületi költségvetési szerv.

Az államháztartás önkormányzati alrendszerébe tartozik a helyi önkormányzat, a helyi nemzetiségi önkormányzat és az országos nemzetiségi önkormányzat, a társulás, a térségi fejlesztési tanács és a fentiek által irányított helyi önkormányzati, helyi nemzetiségi önkormányzati, országos nemzetiségi önkormányzati költségvetési szerv.¹¹

Az államháztartás felépítése táblázatos bemutatását az 1. melléklet tartalmazza.

¹¹ Nemzeti Községi Szolgálati Egyetem, Lentner Csaba: Általános közigazgatási ismeretek, III. modul: Általános Államháztartási ismeretek (jegyzet), NKE Szolgáltató Nonprofit Kft., Budapest 2015., 33-34. oldal

3. A helyi önkormányzatok alrendszerének bemutatása, jellemzői

„Az Országgyűlés elismeri és védi a helyi választópolgárok közösségének önkormányzathoz való jogát. A helyi önkormányzatok az egységes állami szervezetrendszer részeként hozzájárulnak az Alaptörvényben foglalt államcélok megvalósításához, elősegítik a jogszabályi kötelezettségek teljesítését.”

(2011.évi CLXXXIX. tv.)

A fővárosi önkormányzat települési és területi önkormányzat. A települési önkormányzatok a községekben, a városokban, járásszékhely városokban, megyei jogú városokban és a fővárosi kerületekben működnek. A helyi önkormányzás a település választópolgárainak a joga, amely demokratikus módon kifejezi és megvalósítja a helyi közakaratot. Az önkormányzási jogok gyakorlása helyi népszavazáson történik választott képviselők útján. A helyi önkormányzás támogatja a lakosság önszerveződő közösségeit, erősíti a település önfenntartó képességét és egyes közszolgáltatások igénybevételét feltételhez kötheti a rendeleteiben. A helyi közügyek magába foglalják a lakosság közszolgáltatásokkal való ellátását, valamint megteremtik a szervezeti, személyi és anyagi feltételeket. A helyi közösség tagjai kötelesek képességeik és lehetőségeik szerint hozzájárulni a közösségi feladatok ellátásához és betartani a közösségi együttélés alapvető szabályait. A képviselő-testület rendeletében meghatározza az esetleges mulasztás jogkövetkezményeit.¹²

3.1. Az önkormányzatok feladatai és hatáskörei

Az önkormányzati feladatok csoportosítása:

- kötelezően vállalt önkormányzati feladatok,
- önként vállalt (fakultatív) önkormányzati feladatok,
- az államtól vagy másik önkormányzattól átvállalt (alternatív) önkormányzati feladatok.

¹² 2011.évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól

A helyi önkormányzat ellátja a törvényben meghatározott kötelező-, és önként vállalt feladatokat és hatásköröket. A két feladatkör mentén kialakult egy új, önálló feladatcsoport; az államtól vagy másik önkormányzattól átvállalt feladatok.

A kötelező feladatokat kizárólag a 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.v.) határozhatja meg. Ez a feladatkör minden esetben elsőbbséget élvez, mivel ellátása kötelező, s ezt szabályozás is garantálja. Az önként vállalt feladatok köre nem akadályozhatja meg az ilyen típusú feladatok ellátását. Esetleges elmulasztásukat bírósági eljárást követően lehet pótolni. A törvény a kötelező feladatok és hatáskörök megállapításánál köteles figyelembe venni azok jellegét és a helyi önkormányzat adottságait, így a jogszabály meghatározza a hatáskör telepítésénél a szükséges szakmai, személyi és gazdasági feltételeket.

Az önként vállalt feladatok ellátásáról a helyi önkormányzat, illetve szükségesség esetén a helyi népszavazás dönt. A helyi önkormányzatok szabadon vállalhatnak olyan feladatokat, amelyekről demokrácia útján döntenek. Ezeket a feladatokat határozatban, amennyiben jogokat és jogi kötelezettségeket érint rendeletben jelenítheti meg. Ezek a feladatok törvényben is megjelenhetnek, de a törvény nem írja elő kötelezően, csak lehetővé teszi felvállalását. Az önként vállalt feladatoknál az önkormányzat csak azt teheti meg, ami a jogszabállyal nem ellentétes. Az önkormányzat csak a helyi közügy körébe tartozó feladatokat vállalhatja el, amelyek nem tartoznak más szerv hatáskörébe. A kötelező feladatok ellátása elsődlegességének elve alapján az önkéntes feladatvállalás nem veszélyeztetheti a kötelező feladatok ellátását. A fakultatív feladatellátás finanszírozására csak a saját bevételek és az erre rendelt támogatási források alkalmazhatóak.

Az államigazgatástól átvállalt feladatokra külön törvényi felhatalmazás alapján kerülhet sor, s törvényi szabályozás szabja meg annak feltételeit és a döntési jogkört. Az átvállalt feladatokat általában költséghatékonyság és a könnyebb elérhetőség érdekében ruházzák át az önkormányzat szerveire. A központi költségvetés az ellátásukhoz szükséges támogatást biztosítja.¹³

¹³ Balázs István (és mások): A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény magyarázata, Második hatályosított kiadás, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2014. p. 56-68

Az önkormányzatok lehetséges feladatai a helyi közszolgáltatások körében:

- a helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás,
- a környezet-egészségügy,
- az egészségügyi alapellátás és szolgáltatások,
- a hon-, polgári és katasztrófavédelem,
- a nemzetiségi ügyek,
- a közbiztonság,
- a helyi adóval és turizmussal kapcsolatos feladatok,
- a termelők értékesítési lehetőségeinek biztosítása,
- a településfejlesztés és rendezés,
- a településüzemeltetés,
- a közterületek és közintézmények elnevezése,
- a lakás- és helyiséggazdálkodás,
- a helyi közfoglalkoztatás,
- a hajléktalanná vált személyek ellátásának biztosítása,
- a szociális és gyermekjóléti ellátások,
- az óvodai ellátás,
- a kulturális szolgáltatások,
- a sport és ifjúsági ügyek,
- a helyi közlekedés biztosítása,
- a hulladékgazdálkodás,
- a távhőszolgáltatás,
- a víziközmű-szolgáltatás.¹⁴

Egyéb hatáskörök

Az önkormányzatok szabályozási területe, feladat- és hatásköre széles, amelybe beletartozik a végrehajtási rendeleti szabályozás lehetőségének biztosítása, a közterületek elnevezésére vonatkozó szabályozás, a közfoglalkoztatottságban részt vevő személyek bevonása az önkormányzati feladatellátásba, az önkormányzati hatáskörben végzett beruházások megvalósításának biztosítása a Kormány saját hatáskörében. a parkolási

¹⁴ Balázs István (és mások): A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény magyarázata, Második hatályosított kiadás, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2014. p. 68-69

közszolgáltatás ellátásának sajátos szabályozása, a helyi közbiztonsággal kapcsolatos önkormányzati feladatok...stb.

A végrehajtási rendeleti szabályozás lehetőségének biztosítása lehetővé teszi a feladatellátás részletes szabályainak végrehajtási rendeletben való megfogalmazását.

A közterületek elnevezésére vonatkozó szabályozás lényegében annyit jelent, hogy a településeken a különféle közterületek elnevezéseinek eltérőnek kell lenniük. Kivételt képez, ha a településen a közterületek neve megegyező, de jellege eltérő.

Az önkényuralmi elnevezések tilalma azt jelenti, hogy a közterület vagy önkormányzati tulajdonban lévő közintézmény nem viselheti olyan személy vagy szervezet nevét, aki a XX. századi önkényuralmi politika rendszerében részt vett.

A közfoglalkoztatottságban részt vevő személyek bevonása az önkormányzati feladatellátásba is fontos tényező. Közfoglalkoztatási munka olyan lehet, ami a közfoglalkoztatásról szóló törvényben meghatározott feladat, törvény által előírt állami feladat, helyi önkormányzatokról vagy nemzetiségek jogairól szóló törvényben előírt kötelező vagy önként vállalt feladat, helyi vagy közösségi feladat.

Az önkormányzati hatáskörben végzett beruházások megvalósításának biztosítása a Kormány saját hatáskörében annyit tesz, hogy amennyiben az Európai Unió vagy más nemzetközi szervezet felé vállalt kötelezettség határideje eredménytelenül telt el vagy a kötelezettség nem teljesülhet határidőn belül a Kormány a beruházás megvalósításáról saját körben gondoskodhat.

A parkolási közszolgáltatás ellátásának sajátos szabályának értelmében a helyi közutakon vagy magánutakon, tereken, parkokban és egyéb közterületeken a közúti járművel való parkolást a helyi önkormányzat, és más 100 %-os tulajdonban álló jogi személy vagy társaság elláthatja a törvényben szabályozottak szerint.

A helyi közbiztonsággal kapcsolatos önkormányzati feladatok terén a helyi közbiztonságról, illetve értékének védelméről az önkormányzat törvény alapján jogosult szervezet létrehozásával gondoskodhat.¹⁵

¹⁵ Balázs István (és mások): A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény magyarázata, Második hatályosított kiadás, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2014. p. 71-101

3.2. Az önkormányzatok szervei és működésük

Magyarország területi tagozódási szintje mentén a helyi önkormányzatok ötféle típusba sorolhatóak. A szintek közt nincs alá-fölé rendeltségi viszony, hanem kölcsönösen együttműködnek a közös célok érdekében.

A helyi önkormányzatok típusai:

- fővárosi önkormányzat,
- megyei önkormányzat,
- megyei jogú városi önkormányzat,
- városi és járásszékhelyvárosi önkormányzat,
- községi, nagyközségi önkormányzat.

A *fővárosi önkormányzat* ellátja mindazokat a feladatokat, amelyek a főváros területéhez vagy az országban betöltött szerepköréhez tartoznak. A *megyei önkormányzat* terület- és vidékfejlesztési, területrendezési és koordinációs feladatokat lát el. A megyei és a fővárosi önkormányzat képviselő-testülete a közgyűlés. A *megyei jogú városi önkormányzat* ellátja azokat a közszolgáltatásokat is, amelyek a saját területén kívül a megyére is kiterjednek. A *városi és járásszékhelyvárosi önkormányzat* a saját területén és vonzáskörzetében lévő közszolgáltatásokat látja el. A *községi önkormányzat* köteles ellátni azokat a feladatokat, amelyeket törvény határoz meg neki és amelyek biztosítják a helyi lakosság alapvető feltételeit és az ehhez szükséges közszolgáltatásokat. *Nagyközségi önkormányzati* címet a legalább háromezer fővel rendelkező település önkormányzata használhatja.¹⁶

A helyi önkormányzatoknál fontos, hogy a legmegfelelőbb személyek a legnagyobb hatékonysággal lássák el a rájuk bízott feladatokat.

¹⁶ 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól

A helyi önkormányzati képviselő:

Az önkormányzati képviselőket azok választják, akik a képviselő-testület alakuló ülésén esküt tesznek és erről okmányt írnak alá. A képviselő felelősséget vállal a településért és képviseli a választóinak érdekeit. A képviselő-testület természetbeni juttatást és tiszteletdíjat állapíthat meg a munkájukért. Az önkormányzati képviselőség jogokkal, de mindemellett kötelezettségekkel is jár.

A helyi önkormányzati képviselő jogai:

- kezdeményezheti rendelet vagy határozat megalkotását,
- önkormányzati ügyekben felvilágosítást kérhet a polgármestertől, a jegyzőtől és a bizottság elnökétől,
- kérésére hozzászólását a jegyzőkönyvhöz mellékelni kell,
- részt vehet a képviselő-testület bármely nyilvános vagy zárt ülésén,
- javasolhatja a bizottság feladatkörébe tartozó ügy megtárgyalását,
- képviselheti a testületet megbízás alapján,
- a testületi munkában való részvétel alatt a munkahelyén felmentést kap és az ebből származó jövedelemkiesését a képviselő-testület megtéríti.

A helyi önkormányzati képviselő kötelezettségei:

- eskütétel után köteles részt venni a kormányhivatal képzésén 3 hónapon belül,
- megjelenésre köteles a testületi üléseken,
- a testületi üléseken köteles a magyar jelnyelvet vagy az általa választott speciális kommunikációs rendszert használni,
- köteles a választópolgárokkal kapcsolatot tartani és tájékoztatni őket tevékenységéről legalább évente egyszer.

Az önkormányzati képviselő megbízatása megszűnhet az összeférhetlenség kimondásával és a méltatlanság megállapításával.

Az összeférhetlenség elve tiltja, hogy a képviselő olyan tevékenységet folytasson, amellyel a közbizalmat megingathatja. Illetve a választott tag nem lehet országgyűlési képviselő, illetve hasonló tisztséget betöltött ember, központi államigazgatási szerv vezetője, állami tisztviselő, rendvédelmi szerv és a Magyar Honvédség, a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat, az Országgyűlési Őrség, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal tagja. Továbbá nem lehet még a megyei közgyűlés elnöke vagy polgármestere, jegyző vagy ugyanazon önkormányzat dolgozója, esetleg más önkormányzat képviselője vagy

polgármestere. De nem lehet mindemellett médiatartalom-szolgáltató és olyan gazdasági társaság ügyvezetője, amely a helyi önkormányzat közreműködésével jött létre.

A *méltatlanság elve* tekintetében a képviselő megbízatása megszűnik, hogyha őt szándékos bűncselekmény miatt jogerősen szabadságvesztésre ítélték, az állammal szemben köztartozása áll fenn és azt nem rendezi, a felszámolás során ki nem elégített követelése van és azt nem teljesítette, illetve a fellépett szabályozott összeférhetlenségi okot nem hozza a képviselő-testület tudomására.

A képviselőnek kérelmeznie kell a felvételét az adózási adatbázisba a megválasztásától számított harminc napon belül, s ezt a képviselő-testület köteles igazolni. Amennyiben az állami adóhatóság megállapítja, hogy a képviselő nem felel meg, úgy őt törli és erről értesíti a képviselő-testületet.¹⁷

A képviselő-testület:

Az önkormányzatok körében a képviselő-testületet a polgármester, a főpolgármester és a megyei közgyűlés elnöke képviseli. Szervei közé tartozik a polgármester, a fő polgármester, a megyei közgyűlés elnöke, a képviselő-testület bizottságai, a részönkormányzat testülete, a polgármesteri hivatal, a megyei önkormányzati hivatal, a közös önkormányzati hivatal, a jegyző, illetve a társulás. A testület az önkormányzati feladatok ellátását biztosítja, de a hatásköreit átruházhatja a polgármesterre, a bizottságára, a részönkormányzat testületére, a jegyzőre és a társulásra a törvényben megfogalmazott kivételekkel.

A képviselő-testület alakuló ülését a polgármester hívja össze, ahol felülvizsgálja szervezeti és működési szabályzatát, megválasztja a bizottság tagjait és az alpolgármestert, illetve dönt az illetményekről és tiszteletdíjakról. A testület legalább évente hat ülést tart, amelyek nyilvánosak, de zárt ülést is tarthat indokolt esetben. Nyílt ülés esetén a választópolgárok betekintést nyerhetnek az előterjesztésekbe és a jegyzőkönyvbe. Határozatképesnek akkor mondjuk a testületet, ha annak képviselői közül több mint a fele jelen van. A javaslat elfogadásához a képviselők több mint fele igen szavazatot kell, hogy adjon. Az ülésvezető állapítja meg a szavazás eredményét. A megalkotott rendeletet a polgármester és a jegyző írja alá. A képviselő-testület üléséről mindig jegyzőkönyvet kell készíteni, amelyet ugyancsak a polgármester és a jegyző ír

¹⁷ 2011.évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól

alá. A testület évente legalább egyszer előre meghirdetett közmeghallgatást tart, ahol a helyi lakosság is javaslatot tehet a közügyeket érintő kérdésekben. A képviselő-testületet nem lehet felosztatni a választást követő 6 hónapon belül, illetve az általános választást megelőző év november 30. napját követően.

A képviselő-testület bizottságának feladata, hogy kezdeményezze és előkészítse a testület döntéseit, illetve a rá átruházott hatáskörökben maga is döntést hozzon.¹⁸

A helyi önkormányzat tisztségviselői:

A *polgármester* a tisztségét vagy főállásban vagy megbízásban látja el, miután őt megválasztották és letette az esküt a képviselő-testület előtt. Helyettesítésére alpolgármestert (főpolgármester esetén főpolgármester-helyettest) választanak, aki tevékenységével segíti a munkáját. A polgármester hívja össze a képviselő-testületet, amelynek ő maga az elnöke. A polgármester előterjesztést nyújt be a hivatal belső szervezeti tagozódásának, létszámának, munkarendjének és ügyfélfogadási rendjének meghatározására a képviselő-testületnek. Illetve, amennyiben a képviselő-testület ugyanazon ügyben egymást követő két alkalommal nem hozott döntést, úgy helyette ő hozhat döntés.

Fő feladatai közé tartozik a hivatal, az önkormányzat irányítása és a feladatainak meghatározása, továbbá dönt a hatáskörébe tartozó államigazgatási és hatósági ügyekben. Mindemellett szabályozza a kiadmányozás rendjét, előterjesztés alapján dönt a kinevezésekről, megbízásokról és választásokról, gyakorolja a munkáltatói jogokat a jegyző, az alpolgármester és az önkormányzati intézményvezetők tekintetében. Egyes hatásköreit azonban átruházhatja az alpolgármesterre, a jegyzőre, illetve a polgármesteri hivatal vagy a közös önkormányzati hivatal ügyintézőjére. A polgármester tisztsége halálával megszűnik, illetve abban az esetben, ha kimondják az összeférhetlenséget, megállapítják a méltatlanságot, törvénytörő tevékenységet végez, lemond a tisztségéről vagy a képviselő-testület feloszlását követően új polgármestert választanak.

A *jegyző* irányítja a hivatalt vagy a közös önkormányzati hivatalt. Őt a polgármester nevezi ki pályázat alapján határozatlan időre. A jegyző dönt a hatáskörébe tartozó államigazgatási és hatósági ügyekben, illetve szabályozza a kiadmányozás rendjét. Továbbá a jegyző gondoskodik arról, hogy az önkormányzattal kapcsolatos feladatokat

¹⁸ 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól

megfelelően ellássák, tanácskozási joggal részt vesz a testületi üléseken, s jelzi azt, ha esetleg egy döntés vagy a testület működése szabálysértő. A jegyzőnek a hivatali munkájáról évente be kell számolnia a képviselő-testületnek. Amennyiben a jegyző valamilyen okból nem képes ellátni feladatát, úgy helyettesítésére az aljegyző kerül.¹⁹

3.3. Az önkormányzatok gazdálkodásának sajátosságai

Az önkormányzatok számára fontos, hogy megfelelő összetételű és nagyságrendű vagyonnal rendelkezzenek a feladataik ellátásához. Az önkormányzatok vagyona 3 részre osztható:

- az ingatlanok (föld, épületek),
- az ingók (tárgyak, berendezések, gépek, felszerelések stb.), és
- a vagyoni értékű jogok (bérleti jog stb.).

Az önkormányzat vagyona lehet üzleti vagyon- és törzsvagyon. Az üzleti vagyon elidegeníthető, megterhelhető, vállalkozásba apportként bevihető. A törzsvagyon közvetlenül a feladatok és a hatásköröt ellátását biztosítja. Ebbe a típusba tartozó vagyonelemek forgalomképtelenek és korlátozottan forgalomképesek lehetnek.

Az önkormányzati ingatlanvagyonról katasztert kell lefektetni, vezetni és arról statisztikai adatszolgáltatást nyújtani. Az ingatlanvagyon-kataszterben a forgalomképtelen vagyon alatt nyilvántartásba vételre került az út, híd, járda, parkok, játszóterek, vízfolyások, belvízcsatornák, köztemető, egyéb ingatlanok. A korlátozottan forgalomképes vagyon közé tartozik a vízellátás, szennyvíz, csapadékvíz közművei, a közművek védőterületei, intézményi ingatlanok, sportlétesítmények, védett természeti területek, műemlékek, középületek és a hozzájuk tartozó földek. A forgalomképes vagyonelemek pedig a telkek, zártkerti, külterületi földterületek, épületek.²⁰

¹⁹ 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól

²⁰ Holczreiter Marianna – Papp Emese – Simon Barbara: Önkormányzati gazdálkodás, Nemzeti Községi Szolgálati Egyetem, 2015. p. 33-36

A helyi önkormányzat bevételei:

- saját bevételek,
- átengedett központi bevételek,
- állami hozzájárulások, támogatások.

Saját bevételek

A saját bevételek nagysága általában az önkormányzatok döntéseitől függ, ezeket az állam csak törvényi keretek kijelölésével befolyásolhatja. Törvény határozza meg például azt, hogy a településen milyen helyi adókat vezethet be az önkormányzat és azoknak az adóknak mekkora a maximális mértékük. Azonban az adók tényleges bevezetése kizárólag az önkormányzat képviselő-testületének a joga.

Az önkormányzat saját bevételei a következők lehetnek:

- a helyi adók,
- a saját tevékenységből, vállalkozásból és az önkormányzati vagyon hasznosításából származó bevétel, nyereség, osztalék, kamat és bérleti díj,
- az átvett pénzeszközök,
- az önkormányzatot megillető illeték, bírság, díj (törvény alapján),
- az önkormányzat és intézményei egyéb sajátos bevételei.²¹

Átengedett központi bevételek

Az önkormányzatok részére átengedett központi bevételeket az Országgyűlés a költségvetési törvényben állapítja meg, tehát függetlenek az önkormányzat döntésétől, illetve nem járnak felhasználási kötelezettséggel.

Az átengedett központi adók aránya egyre inkább csökken az évek múlásával. 2013-ban jelentős változások következtek be, amely elsősorban a személyi jövedelemadót és a gépjárműadót érintette, de megszűnt az illetékbevételek megosztása is, bár ez már csak eddig is a megyei jogú városokat és a fővárosi önkormányzatot érintette.

²¹ Holczeiter Marianna – Papp Emese – Simon Barbara: Önkormányzati gazdálkodás, Nemzeti Közszeológálati Egyetem, 2015. p. 37

Egyéb, kisebb összeg-arányú átengedett központi bevételek közé tartozik még:

- a jegyző által kiszabott környezetvédelmi bírság teljes összege,
- a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízügy felügyelőség kiszabott környezetvédelmi bírságok egy része.²²

Állami hozzájárulások és támogatások

Az állami hozzájárulások és támogatások nagy része a feladatfinanszírozás útján jut el az önkormányzatokhoz. Ezeken kívül jelentős bevételt jelentenek még az egészségbiztosítási támogatások. Ezek a támogatások az Egészségbiztosítási Alapból származnak és forrást jelentenek az egészségügyi közszolgáltatást fenntartó önkormányzatnak.

Az önkormányzatok ezen kívül még bővíthetik a bevételeiket a központi költségvetésből, illetve az Európai Unióból származó támogatásokból. Ezeket a bevételeket pályázat útján fejlesztési támogatásokkal érhetik el.²³

A helyi önkormányzatok kiadásai

A helyi önkormányzatok kiadási struktúrája eléggé eltérő lehet sok szempontból, mert nem mindegy, hogy egy kistéleplési önkormányzatról vagy egy nagyteleplési önkormányzatról beszélünk. Az önkormányzati kiadások közt tarjuk számon az önkormányzat fejlesztési és tőkejellegű kiadásait, a különböző közszolgáltatások biztosításához kapcsolódó kiadásokat, a lakossági juttatásokat, az államháztartáson kívüli szervezeteknek juttatott transfereket, illetve az egyéb kiadásokat.

Az önkormányzat kiadásait alapvetően a feladatok ellátása szerint csoportosíthatjuk, amelyek történhetnek intézményi szinten, önkormányzati szinten és nemzetgazdasági szinten. Feladatonként a következőképpen csoportosíthatjuk a kiadásokat:

- oktatás,
- egészségügyi ellátás,
- szociális ellátás,
- településüzemeltetés, igazgatás.

²² Holczer Marianna – Papp Emese – Simon Barbara: Önkormányzati gazdálkodás, Nemzeti Köszolgálati Egyetem, 2015. p. 37-38

²³ Holczer Marianna – Papp Emese – Simon Barbara: Önkormányzati gazdálkodás, Nemzeti Köszolgálati Egyetem, 2015. p. 38

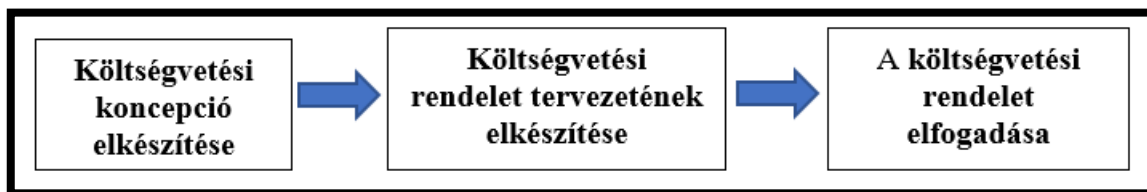
A költségvetésben a kiadásokat közgazdasági és funkcionális szempontból csoportosíthatjuk:

- a személyi kiadások (bérek és juttatások),
- a személyi kiadások munkaadókat terhelő járulékai,
- a dologi kiadások (működési, de nem személyi kiadások),
- a felhalmozási és felújítási kiadások.²⁴

A költségvetés folyamata

Az önkormányzatnak a költségvetésből kell finanszírozni azokat a feladatokat, amelyek a hatáskörébe tartoznak és kötelező jellegűek, valamint az önként vállalt feladatait is. Az önkormányzati költségvetést rendeletben kell szabályozni.²⁵

2.ábra: A helyi önkormányzatok költségvetési tervezési-előkészítési folyamata



Forrás: Fogarasi József: A helyi önkormányzatok, 2010 októberi utánnomás, Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2010. p. 514-516 alapján saját szerkesztés

A 2. ábra a helyi önkormányzatok költségvetési tervezési-előkészítési folyamatát mutatja be. A *kölségvetési koncepció*nak a költségvetés előkészítésében van szerepe. A koncepció elkészítése a jegyző feladata és mindig a következő évre vonatkozik. A jegyző először is áttekinti az önkormányzat következő költségvetési évre vonatkozó feladatait és bevételi forrásait. Ezután a polgármester a képviselő-testület bizottságaival véleményezteti a koncepciót, majd a képviselő-testület elé terjeszti azt. A képviselő-testület határozattal dönt a koncepcióról.

A *kölségvetési rendelet tervezésének* elkészítése szintén a jegyző feladata. Az eljárási folyamatok szerint a jegyző a rendelettervezetet az önkormányzat költségvetési szerveinek vezetőivel egyezteti, majd írásban rögzíti. Ezután a rendelettervezetet a

²⁴ Kusztosné Nyitrai Edit: A helyi önkormányzatok és pénzügyeik, Laky Csaba, Budapest, 1998. p. 265-266

²⁵ Holczreiter Marianna – Papp Emese – Simon Barbara: Önkormányzati gazdálkodás, Nemzeti Községi Egylet, 2015. p. 38

képviselő-testület bizottságai megtárgyalják. A rendeletervezetet a polgármester a véleményezési eljárást követően a képviselő-testület elé terjeszti. Végül az önkormányzat tájékoztatja a Kormányt az *elfogadott költségvetés*ről a költségvetés elfogadását követő 30 napon belül. Az önkormányzat év közben is megváltoztathatja a költségvetését abban az esetben például, ha pótelőirányzatban részesül, vagy többletbevételhez jut, illetve többlet kiadásra kényszerül.

A *költségvetés végrehajtásáról* a polgármesternek kell gondoskodnia. Ő tájékoztatja a képviselő-testületet az önkormányzat gazdálkodásáról. A tájékoztatót az önkormányzat első félévi gazdasági helyzetéről, majd a háromnegyedéves gazdasági helyzetéről kell tartani., amely magába foglalja a költségvetés előirányzatainak időarányos alakulását, a tartalék felhasználását, a hiány és a többlet összegének alakulását. A képviselő-testület a költségvetés végrehajtásáról rendeletet alkot, amelyet zárszámadásnak nevezünk. A *zárszámadást* költségvetési évenként, a szervezeti és besorolási rendnek, illetve pénzügy helyzetnek megfelelően kell elkészíteni, illetve össze kell hasonlítani az elfogadott költségvetéssel. A zárszámadáskor a költségvetési többlet felhasználásról rendelkezni kell és a költségvetési hiány finanszírozásának módját jóvá kell hagyni. A polgármester a képviselő-testület elé terjeszti az éves pénzforgalmi jelentést, a könyvviteli mérleget, a pénzmaradvány-kimutatást és az eredménykimutatást a költségvetési évet követő négy hónapon belül.²⁶

Az önkormányzatok különleges gazdálkodási szabályai

A gazdálkodás során a költségvetési szerv vezetője felelős a pénzügyi gazdálkodás szabályszerűségéért, a kiemelt előirányzatok, költségvetési főösszeg és a kötelezettségek összhangjáért, illetve a szakmai hatékonyság és a gazdaságosság követelményeinek érvényesítéséért. A költségvetési szerv vezetője felelősségvállalása során fontos a költségvetés szakmai egyeztetése, az előirányzatok figyelemmel kísérése, a gazdálkodási szabályok szabályzatban rögzítése és betartásának ellenőrzése. A gazdálkodási folyamatban lévő feladatok, melyek a jogok gyakorlását és a kötelezettségek teljesítését tartalmazzák a felelősségi szabályok által meghatározott sorrendben történnek:

- a kötelezettségvállalás,
- a kötelezettségvállalás ellenjegyzése.

²⁶ Fogarasi József: A helyi önkormányzatok, 2010 októberi utányomás, Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2010. p. 514-516

A kötelezettségvállalásban megjelölt feladat teljesítése után:

- az érvényesítés,
- az utalványozás.,
- az utalványozás ellenjegyzése.
- a pénzügyi teljesítés.

A költségvetési szerv vezetője határozza meg a feladatok ellátásához kapcsolódó munkarendet és jelöli ki a jogokkal és kötelezettségekkel rendelkező személyeket és munkakörüket.²⁷

A helyi önkormányzatoknak forrásokra van szükségük, hogy el tudják látni feladataikat. Ezeket a központi forrásokat úgy kapják meg, hogy bejelentik támogatási igényeiket a Magyar Államkincstáron keresztül. A bevezetett elektronikus rendszerek nagy segítséget jelentenek ebben. A mutatószám-felmérés, annak évközi adatainak módosítása, a belügyminiszter szabályozási jogkörébe tartozó pályázati támogatások igénylése mind az ebr42 önkormányzati információs rendszeren keresztül történik. Egyéb esetekben az önkormányzatok a Magyar Államkincstárnál lévő önkormányzati előirányzat-kezelő (ÖNEGM) rendszert használják, illetve az Államháztartásban van lehetőségük a többletigények bejelentésére és feladat megszűnése vagy csökkenése miatti lemondásra. A Magyar Államkincstár biztosítja számukra az állami támogatások döntő részét, továbbá itt tehetnek eleget pénzügyi információs szolgáltatási kötelezettségeiknek és itt biztosítja az állam az önkormányzat által foglalkoztatottak bérszámfejtését is.²⁸

Az Application Service Provider (továbbiakban: ASP) rendszer

Az ASP rendszert a Magyar Államkincstár szervezete működteti. A rendszer elemei közé tartoznak a szakrendszerek, a keretrendszer, a támogató rendszerek és az önkormányzati adattárház.

Az önkormányzati ASP rendszer szakrendszerei:

- az iratkezelő rendszer,
- az önkormányzati települési portál rendszer,
- az elektronikus ügyintézési portál rendszer (elektronikus űrlap-szolgáltatás),

²⁷ Kusztosné Nyitrai Edit: A helyi önkormányzatok és pénzügyeik, Laky Csaba, Budapest, 1998. p. 324-325

²⁸ Holczeitler Marianna – Papp Emese – Simon Barbara: Önkormányzati gazdálkodás, Nemzeti Községi Egység, 2015. p. 42

- a gazdálkodási rendszer,
- az ingatlanvagyon-kataszter rendszer,
- az önkormányzati adórendszer,
- az ipar- és kereskedelmi rendszer,
- a hagyatéki leltár rendszer.

A keretrendszer az egységes felületet, hozzáférést, felhasználó- és jogosultságkezelést, valamint a rendszerszintű üzleti funkciók elérését biztosítja. A támogató rendszerek segítik a napi adminisztratív, ügyfélszolgálati és működtetési feladatokat. Az önkormányzati adattárt a Magyar Államkincstár működteti és a kormányzati és önkormányzati döntések előkészítését szolgálja.

Az ASP rendszerben tárolt adatokhoz csak az adatgazda, a helyi önkormányzat férhet hozzá, illetve az adatok védelméről a Magyar Államkincstár, a Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt. és az IdomSoft Zrt. gondoskodik.²⁹

Az önkormányzat az ASP pályázat³⁰ révén 2017. január 1. napjával köteles volt csatlakoznia a rendszerhez. A rendszer használatához szükséges egy elektronikus személyi igazolvány olvasására alkalmas eszköz, ugyan is az adatok védelme érdekében ez szükséges ahhoz, hogy be tudjunk lépni magába a rendszerbe. Az önkormányzat a napi feladatait szinte teljes egészében a ASP rendszer segítségével látja el, legfőképp a pénzügyi, adózási, hagyatéki és igazgatási ügyekben.

²⁹ A Kormány 257/2016. (VIII. 31.) Korm. rendelete az önkormányzati ASP rendszerről, In: Magyar Közlöny. 2016. augusztus 31. 2016. évf. 130. sz. p. 67743-67744

³⁰ Felsőrajk Község Önkormányzata ASP központhoz való csatlakozása (KÖFOP-1.2.1-VEKOP-16-2016-0033 pályázat)

4. Felsőrajk Község Önkormányzata szervezete és működése

Véleményem szerint ahhoz, hogy átláthassuk egy település önkormányzati tevékenységét fontos megismernünk a település történetét, gazdasági háttérét és infrastruktúráját.

4.1. A település jellemzői és gazdasági szerepe a térségben

A község neve a szláv „roj” szóból származik, ami annyit tesz, hogy „raj”. Ez a szó utalhat arra, hogy a településen már az ősidők óta méhészkedéssel foglalkoznak. A község nevét írásos formában először az 1019. évben említi meg Szent István királyunk a Zalavári Apátság alapító okiratában, melyben tizedfizető helyként tartotta számon.

Felsőrajk lakott hely volt már a honfoglalás előtt is, de igazán a török időkben lett nagy szerepe. Ennek oka az, hogy a Bécsbe tartó marhahajó út mellett feküdt. A törökök csaknem 9 alkalommal gyújtották fel a helységet, ezért a lakók egy földvárat építettek, amelyet a mai napig Várhelynek neveznek. Nagykanizsa várkapitányának Thúry Györgynek a halála is ehhez a várhoz kapcsolódik. A helység temploma, a Szent Anna templom ugyancsak a XVI. században épült majd a leégetését követően 1879-ben újjá építették.

Az 1867. évben történt kiegyezés után fejlődésnek indult a település, amikor is kúriák és kastélyok épültek: a Véssey család várhelyben építtetett, de a XX. század második felében lebontásra került. Az 1924. évben épült a Rajky család által használt kastély, ami jelenleg Művelődési Ház és a Bakó major kúriája. A ma is meglévő általános iskola épülete Klebelsberg Kunó egykori közoktatási miniszter országos iskola építési programja keretében létesült a Trianoni békeszerződés után.

A falu hírességei közül megemlítendő Vitéz Rajki Mihály, aki úgy híresült el, mint a „jobbágyok megmentője”. Plósz Sándor, a jogtudományok doktora, aki 1900 és 1905 között a magyar kormány igazságügy minisztere volt. Ezen kívül Hérics Jenő neve is ismert lehet, mint az Erjedéstan Intézet alapítója és aki nevéhez az élesztő feltalálása is fűződik. Valamint Rassy Tibor, a község szülöttje, aki muzeológusként tevékenykedett és nagyon sok helytörténeti emléket hagyott a településre, mikor kutatta a múltját.³¹

³¹ Felsőrajk Község Önkormányzata gazdasági programja a 2020-tól 2025-ig terjedő időszakra

A téma szempontjából fontos a település gazdasági hátterének, infrastruktúrájának bemutatása. Felsőrajk egy kistelepülés, amely a Zala megye délnyugati részén elhelyezkedő Principális csatorna völgyében fekszik. A település térképét a 2. melléklet ábrázolja. A település kedvező közlekedési lehetőségekkel rendelkezik, hiszen Zalaegerszegtől, Nagykanizsától és Keszthelytől is közel és egyforma távolságra van, illetve a Nagykanizsa-Szombathely vasútvonalat is érinti, sőt önálló vasúti megállóhellyel is rendelkezik. A foglalkoztatás szempontjából is jelentőséggel bír. Sok munkavállaló találhat számára kedvező állást Nagykanizsa és Zalaegerszeg különféle cégeinél, vállalkozásainál. A Felsőrajkon lévő üzemek közül is a legnagyobb munkáltatók közé tartozik a Rajk Text Kft. és a Backó Kft. Ezen kívül számos egyéb helyi és a környező településeken lévő vállalkozások foglalkoztatják a lakosság nagy részét. Statisztikai adatok alapján jelenleg a településen lévő aktív korúak mindösszesen 4 %-a munkanélküli.

Felsőrajk közigazgatási területe 2055 hektár, ebből belterülete 157 hektár. A település ivóvízhálózattal, gázvezetékekkel és telefonhálózattal egyaránt rendelkezik. A lakosok száma 2020. január 1-én 744 fő volt, míg a lakások száma 300.³²

1.táblázat: Felsőrajk község lélekszámának korcsoportonkénti megoszlása, 2007, 2010, 2015, 2020

| Év | Lélekszám (fő) | 0 - 18 év közötti megoszlás | | 19 – 60 év közötti megoszlás | | 60 év feletti megoszlás | |
|------|-------------------|--------------------------------|------|---------------------------------|------|----------------------------|------|
| | | fő | % | fő | % | fő | % |
| 2007 | 793 | 167 | 21,1 | 457 | 57,6 | 169 | 21,3 |
| 2010 | 775 | 167 | 21,5 | 444 | 57,3 | 164 | 21,2 |
| 2015 | 759 | 152 | 20,9 | 443 | 56,9 | 164 | 22,2 |
| 2020 | 744 | 137 | 18,5 | 431 | 57,9 | 176 | 23,7 |

Forrás: Felsőrajk Község Önkormányzata gazdasági programja a 2020-tól 2025-ig terjedő időszakra alapján saját szerkesztés

³² Felsőrajk Község Önkormányzata gazdasági programja a 2020-tól 2025-ig terjedő időszakra

Az 1. táblázat alapján Felsőrajk község lélekszámának korcsoportonkénti megoszlása figyelhető meg a 2007., 2010., 2015., 2020. években. A lélekszám az elmúlt 14 évet tekintve csökkenő tendenciát mutat.

A lakosság 50-60 %-a a 19 és 60 év közötti korcsoportba tartozik, míg a gyermekkorúak és a 60 év felettek azonos megoszlásban 10-30 %-ban vannak jelen a községben. Megfigyelhető, hogy az időskorúak aránya egyre inkább növekvő tendenciát mutat, a 2007. évről a 2020. évre 2,4 %-kal megnövekedett, ezzel ellentétben a gyermekkorúak aránya fokozatosan csökken, a 2007. évről a 2020. évre 2,6 %-kal visszaesett. Ennek okai egyrészt, hogy a születési arány kevesebb a halálozási aránynál a településen, másrészt a település szerkezete sokkal ideálisabb egy idősebb korcsoportú lakos számára, míg a fiatalabb generáció esetlegesen több, új lehetőség reményében inkább egy városban keres számára megfelelő lakhelyet.

Felsőrajk Község Önkormányzatán kívül a település intézményei segítik a lakossági tevékenységek megfelelő ellátását. A településen az önkormányzaton kívül működik:

- általános iskola,
- óvoda,
- kultúrotthon,
- védőnői szolgálat,
- internetes információs pont,
- ifjúsági ház,
- falugondnoki szolgálat,
- háziorvosi rendelő.

Felsőrajk Önkormányzata 2020. január 1-től a lakosság hivatali ügyeinek intézésére megállapodást kötött a 8 település lakosságát kiszolgáló *Garabonci Közös Önkormányzati Hivatal* létrehozásáról Garabonc székhellyel, ezen belül Alsórajk és Pötréte településekkel együtt Felsőrajkon állandó hivatali kirendeltség létrehozásáról és fenntartásáról.

Az iskoláskorú gyermekek a *Suli Harmónia 2007. Gyermekeket Segítő Alapítvány* által fenntartott felsőrajki általános iskolába járnak. Az alapítványi általános iskolán belül működik a nagykanizsai *Halis István Városi Könyvtár* által biztosított mozgókönyvtár is.

Az óvodás korú gyermekek neveléséről a Felsőrajk, Alsórajk, Pötréte községek önkormányzata által közösen fenntartott *Felsőrajki Arany János Napköziotthonos Óvoda Intézményi Társulása* gondoskodik Felsőrajkon. A részben felújított óvodában főzőkonyha is található, amely a környező települések gyermekeit és a lakosság szociális étkeztetését szolgálja.

A *kultúrotthon* a település központi részében található, az önkormányzati és egyéb rendezvények céljára szolgál.

A *sportpálya* mellett egy felújított *ifjúsági ház* áll a fiatalok részére.

A *falugondnoki szolgálat* 2020. január 1-től működik a településen az önkormányzat önként vállalt feladatai körében.

A *házi orvosi rendelő* magánpraxisban van, az orvosi ügyeleti ellátás a Szepetneki székhelyű *Egészségügyi Ügyeleti Társulásban* biztosított.

A családsegítő és gyermekjóléti feladatokat, valamint a rászorulóknak házi gondozását a *Pacsai Közép-Zalai Szociális és Gyermekjóléti Társulás* biztosítja.

Az önkormányzat a munkanélküliek foglalkoztatása érdekében részt vesz az *országos közfoglalkoztatotti programokban* is.³³

4.2. Az önkormányzat szervezeti felépítése

Felsőrajk Község Önkormányzata a település központjában található. Garabonci Közös Önkormányzati Hivatal néven közös önkormányzati hivatalt hoztak létre 2020. január 1-től, Felsőrajk, Alsórajk, Garabonc, Kerecseny, Nagyrada, Orosztony, Pötréte és Zalasabar települések közreműködésével, amely Felsőrajk, Alsórajk és Pötréte illetékességi területére vonatkozóan állandó kirendeltséget tart fenn.³⁴

³³ Felsőrajk Község Önkormányzata gazdasági programja a 2020-tól 2025-ig terjedő időszakra

³⁴ Felsőrajk Község Önkormányzata Képviselő-testületének 2/2011.(III.30.) számú rendelete Szervezeti és Működési Szabályzatáról

Az önkormányzat jogait a Mötv. rendelkezései alapján gyakorolhatja:

- vállalkozási tevékenységet folytathat saját felelősségére, ha abban közvetlenül részt vesz, s ezt megelőzően szakértői véleményt kér, valamint megteremti a környezeti feltételeket,
- a képviselő-testület a helyi közösséget érintő ügyekben véleményt nyilvánít és kezdeményez, főleg, ha az településfejlesztéssel és üzemeltetéssel vagy a közszolgáltatásokkal kapcsolatos,
- a képviselő-testület fórumot tart a lakosság véleményének megismerése érdekében, amelyet közzétesz az önkormányzat hirdetőtáblájának legkésőbb 8 nappal előtte,
- önkormányzati döntést a képviselő-testület (annak felhatalmazására bizottsága), az önkormányzat testülete, a polgármester, a helyi népszavazás, az önkormányzat társulása és a jegyző hozhat,
- a képviselőtestület együttműködik a megyei önkormányzattal, ám a folyamatos kapcsolattartás a polgármester feladata a jegyző által.³⁵

Az önkormányzatnak vannak kötelező, illetve önként vállalt feladatai. A kötelező feladatait a Mötv. és egyéb jogszabályok rendelkezései alapján köteles ellátni. Az önként vállalt feladatok tekintetében legalább 3 hónappal korábban állást kell foglalni a pénzügyi tervben, s a fedezetet biztosítani kell. Az önkormányzat jelenleg két önként vállalt feladattal rendelkezik, ezek a Felsőrajk Sportegyesület támogatása és a falugondnoki szolgálat fenntartása.³⁶

A képviselő-testület szervezete és működése

A képviselő-testület 5 tagból áll; a polgármester, az alpolgármester és három helyi önkormányzati képviselő.

A képviselő-testület alakuló, rendes és rendkívüli ülést, valamint évente legalább egyszer közmeghallgatást tart. A közmeghallgatást a hirdetőtáblán 8 nappal előtte kell feltüntetni.

A képviselő-testület üléseit a polgármester - hiánya esetén alpolgármester - hívja össze

³⁵ Felsőrajk Község Önkormányzata Képviselő-testületének 2/2011.(III.30.) számú rendelete Szervezeti és Működési Szabályzatáról

³⁶ Felsőrajk Község Önkormányzata Képviselő-testületének 2/2011.(III.30.) számú rendelete Szervezeti és Működési Szabályzatáról

és vezeti. Az önkormányzat hirdetőabláján közzé kell tenni, valamint azon fel kell tüntetni az ülés helyszínét, időpontját és napirendjét. Az ülésekre állandó jelleggel meg kell hívni az önkormányzat vezetőjét, a kormányhivatal törvényességi felügyelőjét és a településen működő civil szervezeteket, a Polgárőrséget, a Közép Zala Gyöngyszemei Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesületet és a Felsőrajk Sportegyesületet. Ezen felül tanácskozási joggal meg kell hívni a jegyzőt és a napirend tárgya szerinti érintett személyeket. A képviselő-testület a döntéseit nyílt szavazással hozza meg. „igen”, „nem” vagy „tartózkodik” szavazatokkal lehet szavazni és a szavazás kézfeltartással történik. A Mőtv. -ben foglaltak szerint bizonyos esetekben titkos szavazást kell tartani, ilyenkor egy üres szavazólapra kell felírni a szavazatot és azt összehajtva az Ügyrendi Bizottság tagjának kell odaadni. Név-szerinti szavazást személyi és vagyoni dolgokkal kapcsolatban tart a képviselő-testület. Az ülésekről mindig írásos jegyzőkönyvet kell készíteni, amely tartalmazza a tanácskozás lényegét és a hozott döntéseket. A testület a kötelező rendeleteken kívül a helyi társadalmi viszonyok rendezésére is alkothat rendeleteket. A megfelelő szempontok alapján a tervezetet a jegyző készíti el. Az előkészítéssel megbízható az önkormányzati vagy ideiglenes bizottság, vagy akár egy külső szakértő is, de a jegyzőnek mindenféleképpen részt kell vennie benne. Az előkészületek során széleskörű elemzésből kell kiindulni, ehhez fontos az érintett szervek és szakemberek véleménye, valamint a lakossági közvélemény-kutatás. Ezután a jegyző a rendelet-tervezetet a képviselő-testület elé terjeszti, majd végleges szöveget megszerkeszti és a polgármesterrel együtt aláírja. A rendelet az önkormányzat hirdetőabláján kerül kihirdetésre.³⁷

A bizottsági feladatok és szervezet

A képviselő-testület az önkormányzati feladatok ellátására egy állandó bizottságot hozott létre, amelyet Ügyrendi Bizottságnak hívnak. A bizottság 3 tagból áll, élén az elnökkel. A bizottság feladatai közt szerepel a polgármester és a képviselőtagot vagyonyilatkozatainak nyilvántartása, ellenőrzése, továbbá összeférhetlenségi ügyeinek vizsgálata, a szükséges előterjesztések benyújtása és véleményezése, valamint javaslatot tehetnek a polgármester illetményének emelésére. A bizottság üléseiről két példányban jegyzőkönyvet kell készíteni, amely tartalmazza az elhangzott felszólalások

³⁷ Felsőrajk Község Önkormányzata Képviselő-testületének 2/2011.(III.30.) számú rendelete Szervezeti és Működési Szabályzatáról

rövid ismertetését és a döntést. A jegyzőkönyvet a bizottság elnök írja alá és az egyik példányt a felettes szervnek küldi. A bizottságnak évente be kell számolnia a képviselő-testületnek a tevékenységéről.³⁸

A polgármester

A polgármester foglalkoztatási jogviszonyban végzi a munkáját. Az erre való rendelkezéseket a Mötv. és egyéb jogszabályok határozzák meg. A polgármester döntést hozhat az önkormányzati intézmények, épületek működésével, karbantartásával, felújításával kapcsolatos megrendelésekről és beszerzésekről, amennyiben az nem haladja meg az egy millió forintos értékhatárt. Ezen felül a polgármester dönthet a pénzbeli és természetbeni települési támogatásokról, amennyiben súlyosan veszélyezteti az érintett, vagy családja egészségét a késedelem. Amennyiben két ülés közt felmerül valamilyen halaszthatatlan ügy, és a Mötv. ezt nem korlátozza, úgy a polgármester dönthet abban az ügyben is. Ilyen ügyek közé tartozik a bérleti, haszonbérleti, közterület-használati ügyek, eszközbeszerzés, -vásárlás, szolgáltatásokkal kapcsolatos köteleességvállalás legfeljebb 500 ezer Ft értékhatárig, közszolgáltatási, kivitelezési és egyéb szerződések módosítása, felmondása, valamint önkormányzati tulajdonnal, ingatlanokkal kapcsolatos hozzájárulások, például vezetékjog, telekalakítás, útkezelői hozzájárulás és egyéb hozzájárulások. A polgármester lemondhat a tisztségéről, ha arról írásbeli nyilatkozatot tesz a képviselő-testületnek. Ebben az esetben a tisztséget az alpolgármester, hiányában az Ügyrendi bizottság elnöke veszi át, majd a lemondást követő 8 munkanapon belül írásba foglaltan átadja a munkakörét az új polgármesternek.³⁹

A jegyző

A képviselő-testület hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyek előkészítésére és döntések végrehajtására, a testületek működésével kapcsolatos adminisztratív feladatok és a jogszabályban előírt államigazgatási feladatok ellátására közösen egységes hivatalt hoztak létre Garabonci Közös Önkormányzati Hivatal néven. Ezen belül Felsőrajk, Alsórajk, Pötréte községe tekintetében Felsőrajki székhellyel állandó kirendeltség működik Garabonci Közös Önkormányzati Hivatal Felsőrajki Kirendeltsége

³⁸ Felsőrajk Község Önkormányzata Képviselő-testületének 2/2011.(III.30.) számú rendelete Szervezeti és Működési Szabályzatáról

³⁹ Felsőrajk Község Önkormányzata Képviselő-testületének 2/2011.(III.30.) számú rendelete Szervezeti és Működési Szabályzatáról

elnevezéssel. A társulás révén a jegyző feladatait a felsőrajki hivatalnál az aljegyző (továbbiakban: jegyző) végzi.

A jegyző feladatait a Möt. -ben foglaltak szerint látja el, felette Felsőrajk község polgármestere gyakorol egyéb munkáltatói jogokat. A jegyző tájékoztatást nyújt a polgármesternek, a képviselő-testületnek, a bizottságnak a hatáskörüket, működésüket érintő jogszabályokról, azok változásairól, megvizsgálja az írásos előterjesztések jogszerűségét, emellett az üléseken a szavazást megelőzően törvényességi észrevételt tehet, amennyiben jogszabálysértést észlel, jelzi azt a döntéshozónak. A jegyző készíti el és terjeszti jóváhagyásra a hivatal Szervezeti és Működési Szabályzatának tervezetét a képviselő-testületek ülésére. A jegyző akadályoztatása és távolléte esetén köteles és jogosult helyettesítéséről gondoskodni.⁴⁰

Köztisztviselők

Az igazgatási ügyintéző, anyakönyvvezető foglalkozik minden olyan ügygel, ami az igazgatási és anyakönyvvezetési kategóriába tartozik, beleértve az igazgatási feladatokat, mint az iktatásokat, irattározást, hagyatéki feladatokat és az ezekhez tartozó adó – és értékbizonyítványok kiállítását, népességi nyilvántartások (bejelentkezések, címek) vezetését, anyakönyvi események elektronikus rögzítését az Elektronikus Anyakönyvi (EAK) rendszerben (születés, házasság, halálesetek), féléves -, éves statisztikák összeállítását, egyéb dokumentumokkal kapcsolatos ügyeket, adásvételi és haszonbérleti szerződések kormányzati portálon való ki függesztését, valamint a határidők figyelemmel kísérését, hirdetmények közzétételét és az ügyfelekkel kapcsolatos ügyintézését.

Az adóügyi, szociális ügyintéző foglalkozik minden olyan ügygel, ami az adóügyi és szociális kategóriába tartozik, beleértve az adókimutatásokat, behajtásokat, fizetésletiltást és adómegállapítást, szociális ügyek tekintetében a hátrányos helyzet és a gyermekvédelmi kedvezmények megállapítását, a Bursa Hungarica felsőoktatási támogatást, a szünidei gyermekétkeztetést, településtámogatásokkal kapcsolatos határozatokat, szociális tűzifát, helyi egyenlőségi elvek karbantartását és a szociális ügyekhez tartozó statisztikák és nyilvántartások vezetését, továbbá a katasztrófavédelem és az ASP rendszer alapbeállításainak kezelését.

⁴⁰ Felsőrajk Község Önkormányzata Képviselő-testületének 2/2011.(III.30.) számú rendelete Szervezeti és Működési Szabályzatáról

A *pénzügyi ügyintézők* – összesen ketten - foglalkoznak minden olyan ügyel, ami a pénzügyek kategóriába tartozik, beleértve a számlák beérkeztetését és kiállítását, utalásokat és számlakiegyenlítést, könyveléseket, bérkifizetést és hóközi bérszámfejtést a Központosított Illetményszámfejtés (KIRA) rendszerben, beszámoló (éves), mérleg (negyedéves), költségvetés (havi) készítését, áfa bevallásokat, költségvetésekkel kapcsolatos feladatokat (normatíva, igénylés), az óvoda pénzügyeit, szociális segélyezettek részére kifizetéseket, bérleti díjak beszedését, biztosítások kezelését, szerződéskötéseket, pályázatokkal kapcsolatos feladatokat, statisztikai jelentéseket, Magyar Államkincstárral való napi kapcsolattartást, továbbá a pénzügyi adminisztrációs táblázatok készítését és a pénztár kezelését.

Együtműködési formák

Társulások

Az önkormányzat annak érdekében, hogy feladatait hatékonyan és gazdaságosan lássa el társulásokban vesz részt. Az önkormányzat a következő társulásokban vesz részt:

- a Garabonci Közös Önkormányzati Hivatal, amelynek székhelye a Garabonci Közös Önkormányzati Hivatal Felsőrajki Kirendeltsége,
- a képviselő-testületet a Társulási Tanácsokban a polgármester képviseli,
- Arany János Napköziotthonos Óvoda Intézményi Társulása, amelynek székhelye a hivatal,
- Pacsa és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás, amelynek székhelye Zalaszentmihály,
- Közép-Zalai Szociális és Gyermekjóléti Társulás, amelynek székhelye Pacsa.

A képviselő-testület ezen felül társulásokat alakít ki a megyei közgyűléssel, más települések képviselő-testületeivel, gazdasági, szolgáltató szervezetekkel, közszolgáltatást nyújtó intézményekkel, továbbá támogatja a választópolgárok öntevékeny együttműködéseit, amelyek a helyi önkormányzati feladatok megoldását segítik elő. Az önszerveződő szervezetekkel való együttműködés célja a tervek, fejlesztések, programok egyeztetése, a beruházási és településfejlesztési tervek véleményeztetése, a lakosság bevonása a közügyek intézésébe, továbbá a jogi

felvilágosító munkával kapcsolatos tapasztalatok és módszerek közös konzultációkon való megvitatása.⁴¹

A helyi népszavazás és a fórumok

A *helyi népszavazást* akkor köteles elrendelni a képviselő-testület, ha azt a választópolgárok legalább 25 %-a kezdeményezte. A népszavazás költségei az önkormányzatot terhelik, illetve akik részt vesznek a helyi népszavazás lebonyolításában – a választási bizottság és a választási iroda tagjai – külön díjazásban részesülnek.

A képviselő testület legalább évente egyszer *közmeghallgatást* tart, amit a polgármester vezet és erről jegyzőkönyv is készül. Ekkor a település polgárai és a településen működő társadalmi szervezetek kérdéseket intézhetnek közérdekű és önkormányzati ügyekben az egyes települési képviselőkhöz, illetve javaslatokat is tehetnek.

A polgármester *falugyűlést* hívhat össze, amelyet saját maga vezet, továbbá köteles meghívni rá a képviselőket és a jegyzőt. A gyűlésről jegyzőkönyv készül. A gyűlés összehívásának célja az előre meghatározott közérdekű tárgykörök, illetőleg a jelentősebb döntések sokoldalú előkészítése, továbbá a település polgárai és a társadalmi szerveződések közvetlen tájékoztatása.⁴²

⁴¹ Felsőrajk Község Önkormányzata Képviselő-testületének 2/2011.(III.30.) számú rendelete Szervezeti és Működési Szabályzatáról

⁴² Felsőrajk Község Önkormányzata Képviselő-testületének 2/2011.(III.30.) számú rendelete Szervezeti és Működési Szabályzatáról

5. Felsőrajk Község Önkormányzata költségvetési szerkezetének és gazdálkodásának vizsgálata a 2017-2019. években

5.1. Az önkormányzat vagyongazdálkodása

Felsőrajk község önkormányzati tulajdonát és a vagyonnal való gazdálkodását rendelet rögzíti. A rendelet kiterjed az ingatlanokra, ingókra, közművekre befektetett eszközökre, pénzvagyorra, értékpapírokra és más vagyoni jogokra. Az önkormányzat vagyonáról nyilvántartást kell vezetni. A vagyon értékét a nyilvántartásban szereplő érték adja meg. A vagyoneletrét az éves költségvetési beszámolóhoz összesített adatokkal együtt kell bemutatni, s ennek tartalmaznia kell az önkormányzati vagyont terhelő kötelezettségeket is. Az önkormányzati vagyonnal való rendelkezés teszi lehetővé a kötelező és önként vállalt feladatok megfelelő ellátását. Az önkormányzati vagyon használói jogosultak a használatban lévő vagyontárgyak birtoklására, használatára, hasznainak szedésére, birtokvédelemre, s köteles a rendelkezésére bocsátott pénzeszközökkel a kezelésben lévő vagyontárgyak fenntartására, üzemeltetésére, karbantartására, felújítására.

Az önkormányzati vagyont ingyenesen vagy kedvezményesen át lehet ruházni meghatározott céllal más önkormányzatnak, kötelezettségvállalással közérdekű célra, a település fejlődése érdekében, közalapítvány javára alapítványi rendellel és közösségi célra alapítványi hozzájárulással.

Az önkormányzat ingatlan vagyont az ingatlanvagyon kataszter tartalmazza. A törzsvagyont a vagyont külön kezelt része, a törzsvagyont 3 részre tagolható. A forgalomképtelen vagyontárgyak közé tartoznak a közterületek, a közutak és utak, az árkok, vízművek és a község háza. A korlátozottan forgalomképes vagyontárgyak közé tartozik például beépítetlen zöld terület, általános iskola, tűzoltóság. A forgalomképes – vállalkozói – vagyontárgyak szempontjából a település rendelkezik beépítetlen területekkel, erdőkkel, rétekkel, gyepekkel, szántóterekkel, szőlősökkel, gyümölcsösökkel, illetve gazdasági épületekkel, lakóházzal, udvarral és gyümölcsös felserelve, továbbá itt található egy présház, egy sporttelep, egy általános iskola és a kultúrház.

A polgármester a vagyონrendeletben meghatározott értékhatárig szerződések köthet, kötelezettségeket vállalhat és megállapodásokat írhat alá önkormányzati vagyont vagy tulajdont érintő ügyekben. Ezen felül a polgármesternek mindig tájékoztatnia kell az állampolgárokat a vagyoni helyzetről. A képviselő-testület hatásköre a vagyón szempontjából kiterjed az vagyón besorolására, az ingatlanvagyón elidegenítésre történő kijelölésére, cseréjére, biztosítékul adására, megterhelésére vonatkozó döntések hozatalára, az ingyenesen felajánlott vagyón elfogadására, közösségi célú alapítvány és alapítványi forrás átvételére és átadására, a vagyontárgyak apportálására, bérbeadására, ingyenes használatba adására és a használati jog visszavonására.⁴³

5.2. Az önkormányzat gazdálkodása

Az önkormányzat gazdálkodási feladatait a Garabonci Közös Önkormányzati Hivatal látja el.

Az önkormányzat gazdasági feladatai közé tartoznak:

- a költségvetési tájékoztató, költségvetési beszámoló és havi pénzforgalmi információk elkészítése, s ezek megküldése,
- az önkormányzat saját bevételeinek beszédése,
- a címzett és céltámogatások igénylése a Magyar Államkincstártól,
- az önkormányzat által létrehozott és működtetett intézmények pénzellátása,
- az önkormányzat pénzforgalmi szemléletű kettős könyvvitelének szabályszerű vezetésének biztosítása,
- az önkormányzat törzsvagyónáról elkülönített nyilvántartás vezetésének biztosítása,
- az önkormányzat éves vagyónleltárának elkészítése és csatolása az év végi költségvetés beszámolójához,
- az önkormányzat tartozásainak kiegyenlítése és az önkormányzat intézményei működési kiadásainak teljesítése.

⁴³ Felsőrajk Község Önkormányzatának 9/2003.(V.29.) sz. rendelete a vagyongazdálkodásáról

Az önkormányzat intézményei részben önállóan gazdálkodnak, de pénzeszközeik felhasználásának üteméről és mértékéről a hivatal dönt. A költségvetési keretet csak a képviselő-testület csökkentheti és vonhatja meg. Az intézmény szabadon rendelkezhet a térítési díjon kívül azokról a bevételeiről, amelyeket nem írja elő kötelezően a képviselő-testület nem írja elő kötelezően. A kisebb jellegű kifizetéseket - a meghatározott szabályok szerint - a házi pénztárból teljesítik az intézmények vezetői.⁴⁴

Az önkormányzat gazdálkodásának ellenőrzése

Az önkormányzat gazdálkodásának ellenőrzését az Állami Számvevőszék (továbbiakban: ÁSZ) végzi, amely az állam legfőbb pénzügyi ellenőrző szerve. Az ÁSZ minden olyan területen, ahol közpénzt kezelnek vagy használnak fel ellenőrzést végezhet. Az ÁSZ alá van rendelve az Országgyűlésnek, s annak köteles jelenteni a tevékenységéről.⁴⁵

Az önkormányzat gazdálkodásának ellenőrzésére ezen felül a képviselő-testület belső ellenőrt bíz meg az önkormányzat pénzügyeinek ellenőrzéséről. A belső ellenőrzési vezető éves ellenőrzési jelentést készít, amelyet a Felsőrajki Közös Önkormányzati Hivatal vezetőjének küld jóváhagyásra. Az éves ellenőrzési jelentés tartalmazza a belső ellenőrzés által végzett tevékenység bemutatását önértékelés alapján, a belső kontrollrendszer (kontrollkörnyezet, integrált kockázatkezelési rendszer, kontrolltevékenységek, információs- és kommunikációs rendszerek, nyomon követési rendszer a monitoring) működését ellenőrzési tapasztalatok alapján, illetve az intézkedési tervek megvalósítását.⁴⁶

Az önkormányzat költségvetése

Az önkormányzat költségvetését a képviselő-testület rendeletben határozza meg, amelyet a testület két tárgyalási fordulóban fogad el. A költségvetés tárgyalás főbb elemei a költségvetési irányelv tartalmának figyelembevétele, amelyet a Kormány bocsát rendelkezésre, a bevételi források és bővítésének lehetősége, a kiadási szükségletek és azok gazdaságos megoldásainak meghatározása, az igények és célkitűzések egyeztetése,

⁴⁴ Felsőrajki Község Önkormányzata Képviselő-testületének 2/2011.(III.30.) számú rendelete Szervezeti és Működési Szabályzatáról

⁴⁵ Az állami számvevőszék [online]. Megtekintés időpontja: 2020.11.13. Hozzáférés: <https://2010-2014.kormany.hu/hu/mo/az-allam-mukodese-szemponyjabol-fontos-intezmenyek/allami-szamvevoszek>

⁴⁶ Felsőrajki Közös Hivatal 2018. évi ellenőrzési jelentése

a szükségletek sorrendjének meghatározása a kielégítés szempontjából, illetve a várható döntések hatásainak előzetes felmérése. Ezután képviselő-testület közmeghallgatást tart, majd a jegyző előkészíti és a polgármester a képviselő-testület elé terjeszti a rendelet tervezetét. ahol azt megtárgyalják. A tervezetnek több változata is lehet, a tervezet tartalma:

- a bevételi források,
- a működési, fenntartási előirányzatok,
- a felújítási előirányzatok (célonként),
- a fejlesztési kiadások (feladatonként),
- az önkormányzat költségvetése (feladatonként),
- az általános és céltartalékok,
- a több éves kihatással járó feladatok előirányzatai (éves bontásban).⁴⁷

5.2.1. Az önkormányzat költségvetésének bevételi struktúrája és a források teljesítése alakulásának elemzése

Az önkormányzat éves költségvetése teljesített bevételeinek és kiadásainak alakulásáról költségvetési rendelet kerül összeállításra. A beszámoló adatai alapján a teljesített éves költségvetési bevételeket a 2. táblázat tartalmazza.

⁴⁷ Felsőrajk Község Önkormányzata Képviselő-testületének 2/2011.(III.30.) számú rendelete Szervezeti és Működési Szabályzatáról

2.táblázat: Felsőrajk Község Önkormányzata teljesített éves költségvetési bevételei, 2017-2019

| Megnevezés | 2017 (eFt) | | 2018 (eFt) | | 2019 (eFt) | |
|---|-----------------------|----------|-----------------------|----------|-----------------------|----------|
| | eFt | % | eFt | % | eFt | % |
| Működési célú támogatások államháztartáson belülről | 109.506 | 62,77 | 144.157 | 57,28 | 123.891 | 69,3 |
| Felhalmozási célú bevételek államháztartáson belülről | 16.542 | 9,48 | 36.550 | 14,52 | 8.218 | 4,6 |
| Közhatalmi és egyéb működési bevételek | 26.414 | 15,14 | 27.218 | 10,82 | 24.714 | 13,82 |
| Felhalmozási bevételek | - | - | - | - | 4.200 | 2,35 |
| Adott kölcsönök visszatérülése | 570 | 0,33 | 312 | 0,12 | 405 | 0,23 |
| Pénzforgalom nélküli bevételek | 21.416 | 12,28 | 43.435 | 17,26 | 17.338 | 9,7 |
| Összesen (eFt) | 174.448 | | 251.672 | | 178.766 | |

Forrás: Felsőrajk Község Önkormányzata Képviselőtestületének 3./2018. (V.22.), 3./2019. (V.13.), 5./2020. (VII.17.) önkormányzati rendelete az önkormányzat 2017., 2018., 2019. évi költségvetésének zárszámadásáról alapján saját szerkesztés

A 2. táblázat adatai alapján elmondható, hogy az önkormányzat bevételei változékony tendenciát mutatnak, a 2017. évről a 2018. évre az összes bevétel 44 %-kal növekedett, majd a következő 2019. évre 29 %-kal ismét visszaesett. Ennek oka, hogy az önkormányzat folyamatosan figyelemmel kíséri a pályázati kiírásokat és ezek változása erősen befolyásolja az önkormányzat pénzügyi mozgását.

A 2018. év kimagasló értékét az államháztartáson belülről érkező működési célú támogatások és felhalmozási célú bevételek, illetve a pénzforgalom nélküli bevételek emelkedése jelentősen befolyásolta.

Mindhárom évben a bevételek legnagyobb hányadát a működési célú támogatások tették ki, amely az összes bevétel 50-70 %-a volt. A *működési célú támogatások államháztartáson belülről* cím alatt elszámolásra kerültek a különböző címeken kapott állami támogatások és az egyéb működési célú támogatások. A működési célú támogatások (normatívák) mértékét a település lakosság száma, az adóerőképesség és egyéb sajátosságok alapján állapítja meg a költségvetési törvény. A működési forráshiányos települések részére lehetőség van pályázat útján rendkívüli működési támogatás igénylésére, amit Felsőrajk az elmúlt 3 évben különböző összegekben évente igénybe vett, és amelyek összege a 2018. évben volt a legmagasabb.

Mivel az önkormányzat saját pénzügyi forrásai korlátozottak, ezért fejlesztésekre szinte kizárólag nyertes pályázatok esetén van lehetőség. Ez a tény meghatározza azt is, hogy az önkormányzat az adott évben milyen fejlesztéseket tud megvalósítani. Az *önkormányzat felhalmozási célú bevételét államháztartáson belülről* az óvodai konyha felújítására (15 millió Ft) és az I. világháborús emlékmű felújítására (1 millió Ft) kapott pályázati támogatás tette ki a 2017. évben. A 2018. évben az önkormányzat ismét pályázati támogatásokban részesült, amely által felújításra került a Közös Önkormányzati Hivatal (830 millió Ft) és a külterületi utak fejlesztéséhez az önkormányzat beszerzett egy John Deere kistraktort (15 millió Ft).

A *Pénzforgalom nélküli bevételek* cím alatt az önkormányzat az előző évi maradvány igénybevételét és az államháztartáson belüli megelőlegezéseket tartja számon, amely a három évet tekintve az összes bevétel 5-20 %-át képezte. Miután az önkormányzat pénzügyi tartalékokkal nem rendelkezik ez az összeg általában elhanyagolható.

A bevételek legkisebb hányada az *adott kölcsönök visszatérüléséből* származott, amely a bevételek 1 %-át sem érte el. Ennek oka, hogy ezek a kölcsönök kamatmentes lakáscélú kölcsöntámogatások, amit a lakosság nagyon alacsony részletekben fizet vissza. Az adott kölcsönök visszatérülése az évek múlásával az éves bevételi mozgással ellentétesen 45 %-kal csökkent, majd 30 %-kal nőtt. A bevétel mozgását mindig az igénylések száma határozza meg.

A 2019. évben egy új bevételi forrás a *felhalmozási bevételek* cím alatt elszámolásra került az ingatlanok értékesítéséből származó bevételek (4,2 millió Ft), amely az éves bevétel 2,35 %-át képezte. Ez a bevételi forrás szolgálati lakás értékesítéséből származott. Végül a *közhatalmi és egyéb működési bevételek* a 2017-2019. éves időszakban a három év közül a 2019. évben tették ki az összes bevétel legnagyobb hányadát, amely 15,14 % volt. Ezek a bevételek a továbbiakban a 3. táblázat alapján részletesen elemzésre kerültek.⁴⁸

3.táblázat: Felsőrajk Község Önkormányzata teljesített éves közhatalmi és egyéb működési bevételei, 2017-2019

| Megnevezés | 2017 | | 2018 | | 2019 | |
|----------------------------------|---------------|-------|---------------|-------|---------------|-------|
| | eFt | % | eFt | % | eFt | % |
| Építményadó | 2.378 | 9 | 2.297 | 8,44 | 2.565 | 10,38 |
| Kommunális adó | 6.489 | 24,57 | 5.546 | 20,38 | 5.476 | 22,16 |
| Iparüzési adó | 12.783 | 48,39 | 15.962 | 58,64 | 12.652 | 51,19 |
| Gépjárműadó | 1.516 | 5,74 | 1.520 | 5,58 | 1.674 | 6,77 |
| Egyéb bevételek, pótlék, bírság | 176 | 0,67 | 65 | 0,24 | 73 | 0,3 |
| Egyéb működési bevételek | 3.043 | 11,52 | 1.828 | 6,72 | 2.275 | 9,2 |
| Átvett pénzeszköz háztartásoktól | 30 | 0,11 | - | - | - | - |
| Összesen (eFt) | 26.415 | | 27.218 | | 24.715 | |

Forrás: Felsőrajk Község Önkormányzata Képviselőtestületének 3./2018. (V.22.), 3./2019. (V.13.), 5./2020. (VII.17.) önkormányzati rendelete az önkormányzat 2017., 2018., 2019. évi költségvetésének zárszámadásáról alapján saját szerkesztés

⁴⁸ Felsőrajk Község Önkormányzata Képviselőtestületének 3./2018. (V.22.), 3./2019. (V.13.), 5./2020. (VII.17.) önkormányzati rendelete az önkormányzat 2017., 2018., 2019. évi költségvetésének zárszámadásáról

A 3. táblázat adatai alapján elmondható, hogy az éves teljesített közhatalmi és egyéb működési bevételek legnagyobb hányadát mindhárom évben az iparüzési adó 40-60 %-kal, míg a legkisebb hányadát az egyéb bevételek, pótlék, bírság 0,2-0,7 %-kal tette ki. Kivételt jelentett a 2017. év, ahol bevételként felmerült a háztartásoktól átvett pénzeszköz, amely az említett évben 0,11 %-kal a közhatalmi és egyéb működési bevételek legkisebb hányadát képezte és amely óvodai eszközbeszerzéshez kapcsolódik. Ilyen bevételi forrásban az önkormányzat a 2018. és 2019. évben nem részesült. Az említett pótlék, bírság lényegében valamely az adónemekkel kapcsolatos mulasztás által keletkezett jogkövetkezményhez kapcsolódó adónemeket jelent.

A helyi adókat tekintve a legnagyobb növekedést a 2017. évről a 2018. évre történő iparüzési adó emelkedése jelentette, amely a 2019. évre ismét csökkenésnek indult. Az emelkedés oka a gazdasági élet és a vállalkozások fellendülése. Az iparüzési adót a kommunális adó követi, amely egyre inkább csökkenő tendenciát mutat, illetve 20-30 %-ban képezi az összes közhatalmi és egyéb működési bevételt. A csökkenés okát az egyre fogyatkozó lakossági szám eredményezi. Ezt követően az építményadó következik 8-11 %-kal, amelynél érdemi változás nem történt a 3 év során, ezért viszonylag stagnálás figyelhető meg. A gépjárműadó átengedett központi adó. A befolyt adó 40 %-a marad az önkormányzatnál, 60 %-a utalásra kerül a Magyar Államkincstár által vezetett számlára. A gépjárműadó nagy változása nem figyelhető meg a vizsgált években, de fokozatosan növekvő tendenciát mutat, és az összes közhatalmi és egyéb működési bevétel 5-7 %-át képezi. A gépjárműadót 2020 januárjától már a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szedi be, így nem tartozik majd az önkormányzat feladati közé és a továbbiakban nem fog megjelenni az önkormányzat bevételei között. Továbbá a fennálló járványhelyzetre való tekintettel az a 40 % is elvonásra kerül.⁴⁹

5.2.2. Az önkormányzat költségvetésének kiadási struktúrája és a kiadások teljesítése alakulásának elemzése

Az önkormányzati beszámolók adatai alapján a 2017-2019. évi teljesített költségvetési kiadásokat a 4. táblázat tartalmazza.

⁴⁹ Felsőrajk Község Önkormányzata Képviselőtestületének 3./2018. (V.22.), 3./2019. (V.13.), 5./2020. (VII.17.) önkormányzati rendelete az önkormányzat 2017., 2018., 2019. évi költségvetésének zárszámadásáról

4.táblázat: Felsőrajk Község Önkormányzata teljesített éves költségvetési kiadásai, 2017-2019

| Megnevezés | 2017 | | 2018 (eFt) | | 2019 (eFt) | |
|--|----------------|-------|----------------|-------|----------------|-------|
| | eFt | % | eFt | % | eFt | % |
| Személyi juttatások és a munkaadókat terhelő járulékok | 26.831 | 20,04 | 37.459 | 15,72 | 47.004 | 26,88 |
| Dologi kiadások | 24.347 | 18,18 | 52.219 | 21,91 | 36.274 | 20,74 |
| Ellátottak pénzbeli juttatásai | 7.035 | 5,25 | 5.733 | 2,41 | 6.412 | 3,67 |
| Működési kiadások | 31.339 | 23,41 | 33.784 | 14,17 | 32.728 | 18,72 |
| Beruházások, felújítások, egyéb felhalmozási kiadások | 5.402 | 4,04 | 71.864 | 30,15 | 12.421 | 7,1 |
| Felhalmozási célú kölcsönök nyújtása háztartásoknak | 300 | 0,22 | 600 | 0,25 | 100 | 0,06 |
| Finanszírozási kiadások | 38.640 | 28,86 | 36.688 | 15,39 | 39.919 | 22,83 |
| Összesen (eFt) | 133.894 | | 238.347 | | 174.858 | |

Forrás: Felsőrajk Község Önkormányzata Képviselőtestületének 3./2018. (V.22.), 3./2019. (V.13.), 5./2020. (VII.17.) önkormányzati rendelete az önkormányzat 2017., 2018., 2019. évi költségvetésének zárszámadásáról alapján saját szerkesztés

A 4. táblázat adatai alapján elmondható, hogy az önkormányzat kiadásai - a bevételekkel azonos mértékben - változékony tendenciát mutatnak, a 2017. évről a 2018. évre az összes kiadás 78 %-kal növekedett, míg a következő 2019. évre 27 %-kal ismét visszaesett. Ennek oka, hogy a megnyert pályázati támogatásokkal párhuzamosan változik a beruházások és a felújítások mértéke.

A 2018. év kimagasló értékét a dologi kiadások, illetve a pályázati forrásból megvalósult beruházások, felújítások, egyéb felhalmozási kiadások teljesítésének jelentős emelkedése eredményezte. Ebben az évben került sor a hivatal felújítására, illetve traktorbeszerzésre, amely az emelkedés jelentős részét képezte.

Az éves kiadások legnagyobb hányadát a 2017. évben a finanszírozási kiadások 28,86 %-kal, a 2018. évben a beruházások, felújítások, egyéb felhalmozási kiadások 30,15 %-kal, illetve a 2019. évben a személyi juttatások és a munkaadókat terhelő járulékok 26,88 %-kal tették ki.

A *dologi kiadások* összesen öt tényezőből tevődnek össze; üzemeltetési anyagok kiadásai (a készletbeszerzés), kommunikációs szolgáltatások; többek között a telefondíjak, szolgáltatási kiadások az önkormányzat valamennyi intézményére vonatkozóan; többek között a közüzemi díjak, karbantartási és javítási költségek, bankköltségek, a működési célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó és a fizetendő általános forgalmi adó a Nemzeti Adó- és Vámhivatal felé, illetve kamatköltségek és egyéb dologi kiadások. A dologi kiadások a 2017. évről a 2018. évre több mint a duplájára növekedtek, ennek oka a szolgáltatási kiadások tekintetében a karbantartási és javítási költségek, illetve a készletbeszerzés emelkedése, amely által megvalósult az óvoda konyhájának infrastrukturális fejlesztése (15 millió Ft pályázati forrás és önkormányzati önerő) és a védőnő épületének energetikai felújítása (5 millió Ft pályázati forrás és önkormányzati önerő).

Az *önkormányzat finanszírozási kiadása* a 2017. évben az éves kiadási szint 28,86 %-a volt, majd 2018. évben az éves kiadási szint 15,39 %-ára csökkent. A 2019. évben a finanszírozási kiadások növekedése ismét tapasztalható volt, így az éves kiadási szint 22,83 %-ára emelkedtek. A változások okait a pályázati fejlesztések megvalósulásai eredményezik. Mindhárom évben a hivatal finanszírozása képezte a finanszírozási kiadások legnagyobb részét.

A *felhalmozási kiadások* között elszámolásra került a Települési Arculati Kézikönyv elkészítése, az óvodai eszközbeszerzés, valamint az I. világháborús emlékmű felújítása. A 2018. évben az önkormányzat a beruházásokra, illetve felújításokra az éves kiadások 30,15 %-át költötte, ez jelentős emelkedést jelent a 2017. évi 4,04 %-os kiadási szinthez képest. A 2019. évre a beruházások esetében tárgyi eszköz beszerzéséből és az ingatlanok felújítása esetében csökkent a kiadási szint, így újra csak 7 %-ban képezte az éves kiadási szintet.

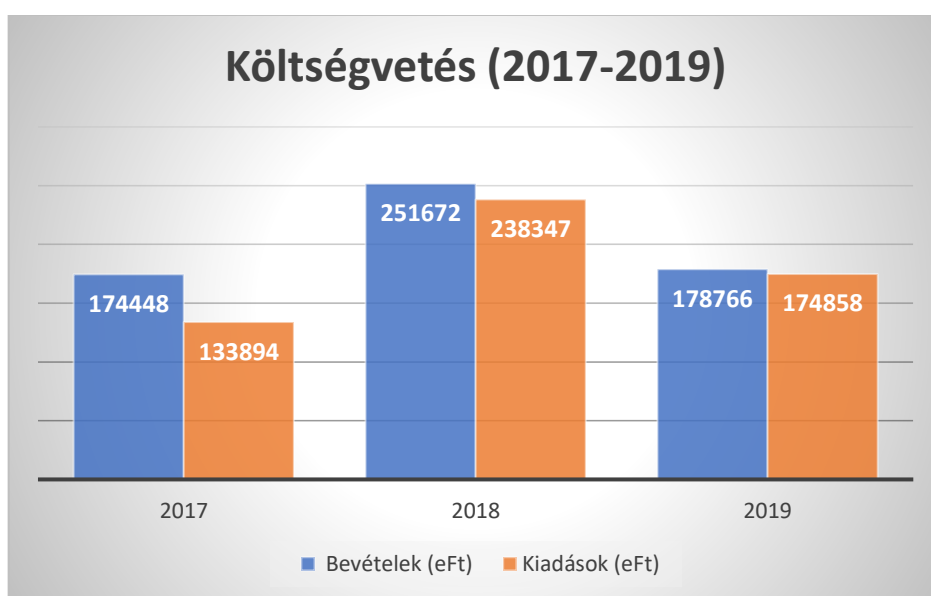
A *személyi juttatások (bérráfordítás) és a munkaadókat terhelő járulékok* az évek múlásával növekvő tendenciát mutattak és az összes kiadás 15-30 %-át képezték a 2017-2019. években. Ezek a bevételek emelkedése összefüggésben van a minimálbér emelkedésével.

A működési kiadások cím alatt mindhárom évben elszámolásra kerültek az intézmény finanszírozások (hivatal, óvoda, védőnő), a Bursa Hungarica ösztöndíjpályázat, valamint az egyéb nonprofit szervezetek – a Felsőrajk Sportegyesület - támogatása. A működési kiadások az éves kiadások 10-30 %-át képezték mindhárom évben.

Végül a háztartásoknak nyújtott felhalmozási célú kölcsönök cím alatt a lakosság részéről mutatkozó igények alapján 2017-2019. években az éves kiadás majdnem 1 %-a került kifizetésre, ez a szám mindhárom évben a kiadások legkisebb hányadát képezte. Ezek a kölcsönök mind lakáscélú kamatmentes támogatások voltak.⁵⁰

Az önkormányzat 2017-2019. években teljesített éves költségvetési bevételei és kiadásai alakulását a 3. ábra szemlélteti összefoglalóan.

3.ábra: Felsőrajk Község Önkormányzata teljesített éves költségvetési bevételei és kiadásai megoszlása, 2017-2019



Forrás: Felsőrajk Község Önkormányzata Képviselőtestületének 3./2018. (V.22.), 3./2019. (V.13.), 5./2020. (VII.17.) önkormányzati rendelete az önkormányzat 2017., 2018., 2019. évi költségvetésének zárszámadásáról alapján saját szerkesztés

⁵⁰ Felsőrajk Község Önkormányzata Képviselőtestületének 3./2018. (V.22.), 3./2019. (V.13.), 5./2020. (VII.17.) önkormányzati rendelete az önkormányzat 2017., 2018., 2019. évi költségvetésének zárszámadásáról

A 3. ábra az önkormányzat teljesített költségvetési bevételeit, illetve kiadásait méri össze éves bontásban. Az adatok alapján elmondható, hogy az önkormányzat mindhárom évében a bevételek aránya nagyobb volt a kiadások arányánál. A 2018. évben a bevételek a pályázati forrásokból adódóan megemelkedtek, de a beruházásoknak és fejlesztéseknek köszönhetően a kiadások is azonos mértékben nőttek a bevételekkel együtt. Megfigyelhető azonban, hogy az évek múlásával egyre kisebb az eltérés a bevételek és kiadások aránya között, ennek oka a feladatfinanszírozás. Ha nem vesszük figyelembe a pályázatok torzító hatását a 2018. évben, akkor a 2017. évről a 2019. évre történő változásoknál a működést tekintve emelkedő tendencia figyelhető meg, amely az önkormányzat fejlődését bizonyítja.

Meglátásom szerint az adatok alátámasztják mindazt, hogy az önkormányzat megfelelően képes gazdálkodni az erőforrásaival, illetve arra mindig odafigyel, hogy a kiadási szint ne lépje túl a bevételi szintet.⁵¹

5.3. Az önkormányzat gazdasági programja a 2020-2025. évekre vonatkozóan

Milyen fejlesztéseket tehet az önkormányzat? Ezt jelentősen befolyásolja a pénzügyi helyzete. Ezért a pályázatok kihasználása a legcélszerűbb módja a fejlesztések megvalósítása érdekében. Az önkormányzat a pályázati kiírásokat folyamatosan figyelemmel kíséri.

A fejlesztésekről, illetve beruházásokról a képviselő-testület részére számszerűsítve be kell számolni. A pályázatos projekt esetén a paramétereket a pályázat kiírója adja meg az alábbiak szerint:

- a projekt bekerülési költsége, ebből pályázati forrás,
- az önerő, önerő forrása
- az elszámolás eredménye.

A beszámolásért felelős a projektgazda, a programmal, beruházással kapcsolatos intézmény, illetve a polgármester.⁵²

⁵¹ Felsőrajk Község Önkormányzata Képviselőtestületének 3./2018. (V.22.), 3./2019. (V.13.), 5./2020. (VII.17.) önkormányzati rendelete az önkormányzat 2017., 2018., 2019. évi költségvetésének zárszámadásáról

⁵² Felsőrajk Község Önkormányzata gazdasági programja a 2020-tól 2025-ig terjedő időszakra

A 2015-2020. éves ciklusban megvalósult fejlesztések:

- hivatal épületének felújítása (830 millió Ft pályázati támogatás és 6 millió Ft önkormányzati önerő),
- óvoda konyha infrastrukturális fejlesztése, részleges fűtésrekonstrukció, eszközbeszerzés (15 millió forint pályázati forrás és önkormányzati önerő),
- védőnői szolgálat épületének energetikai felújítása (5 millió Ft pályázati forrás és önerő),
- könyvtár bútorzatának cseréje (0,2 millió Ft közkönyvtári támogatás),
- Felsőrajk-Alsórajk önkormányzatainak konzorciumi együttműködésével egy John Deere kistraktor beszerzése az utak és közterületek fejlesztéséhez, rendben tartásához (terven felül 15 millió Ft pályázati támogatás),
- Natúrpark programhoz történő csatlakozás (nem járt pénzbeli támogatással),
- I. Világháborús emlékmű felújítása a temetőben (1 millió Ft pályázati támogatás).⁵³

Az önkormányzat számára fontos a település folyamatos fejlesztése, ezért célkitűzéseiből fejlesztési tervet állít össze. Felsőrajk Község Önkormányzata fejlesztési terve a 2020-2025. éves ciklusra:

- Felsőrajki Arany János Napköziotthonos Óvoda felújítása,
- játszótér létesítése az óvodaudvarban,
- Rajki Zsigmond Művelődési Ház felújítása,
- Bakó major épületének felújítása,
- ravatalozó felújítása,
- falugondnoki gépjármű beszerzése,
- fedett buszmegálló létesítése az autóbuzsmegállókban,
- közfoglalkoztatotti program tovább működtetése,
- közfoglalkoztatottak munkaeszközeinek beszerzése, meglévő készletek áttekintése,
- önkormányzati fakészlet számbavétele,
- utak, közterületek folyamatos karbantartása és a gazos területek tisztítása,

⁵³ Felsőrajk Község Önkormányzata gazdasági programja a 2020-tól 2025-ig terjedő időszakra

- árkok, áttereszek folyamatos ellenőrzése, karbantartása,
- szennyvízberuházás.

A *Felsőrajki Arany János Napköziotthonos Óvoda felújítása* érdekében, az önkormányzat pályázatot nyújtott be (30 millió Ft támogatásra) a Magyar Falu programban, így folytatni lehet a fűtésrekonstrukciót. Ezen kívül cél a meglévő helyiség felújítása és egy csoportszoba berendezése egy második óvodai csoport indítása érdekében. Az óvodaudvarban, az uniós előírásoknak megfelelő játszóteret szeretnének kialakítani lehetőleg pályázati támogatás igénybevételével (költsége várhatóan 5 millió Ft).

A *Rajki Zsigmond Művelődési Ház felújítására* az önkormányzat ugyancsak pályázatot nyújtott be (30 millió Ft támogatásra) a Magyar Falu programban, amelyben szerepel az épület fűtés- és villamos vezeték hálózat rekonstrukciója, hőszigetelés, nyílászárók felújítása, festés és burkolat felújítása, és a padlófűtés kialakítása.

A célkitűzések között szerepel a *Bakó major épületének felújítása* turisztikai célra történő hasznosításra. Fontos szempont az épület nedvesség elleni szigetelése és külső-belső festése. A forrást lehetőleg pályázat útján kívánják elérni (5 millió Ft).

A *ravatalozó felújítása* érdekében a Leander pályázatok keretében pályázati támogatást nyert az önkormányzat (6 millió Ft), amelyet saját forrással ki kell egészítenie (legalább 2,5 millió Ft).

Egy *gépjármű beszerzése* lényegesen megkönnyítené és meggyorsítaná a *falugondnoki* munkafolyamatokat. A támogatást pályázat útján kívánják elérni (bekerülési költsége 15 millió Ft).

A lakosság tömegközlekedése érdekében fontos a *fedett buszmegállók létesítése* az autóbuzsmegállókban. A létesítés a közfoglalkoztatottakkal, illetve a lakosság részéről társadalmi munka felajánlásával történne, így költségkímélő módon történhetne a végrehajtása, költségként csak a nyersanyagár (2 millió Ft) merülne fel. Ezen kívül lényeges a meglévő buszmegállók cseréje, amelyek fedését egységes megjelenésű, fa építményekre cserélnék.

Az önkormányzat biztosítani szeretné a *közfoglalkoztatotti program tovább működtetését* foglalkoztatási hivatali támogatásból. Ehhez fontos szempont a közfoglalkoztatottak munkaeszközeinek beszerzése, illetve a meglévő készletek áttekintése, gépek beszerzése és folyamatos pótlása, cseréje, javítása, karbantartása, elsősorban pályázati forrásból (évente legalább 3 millió Ft), de lehetőleg önerővel.

Az önkormányzat a *meglévő fakészleteit számon kell tartania* abból a célból, hogy a rászorulókat a megfelelő módon részesüljenek az önkormányzati tűzifajuttatásban.

A *településkép* szempontjából az utakat és a közterületeket folyamatosan karban kell tartani és a gazos területeket tisztítani kell (évente minimum 2 millió Ft).

Mindemellett releváns az *árkok, átereszek* folyamatos ellenőrzése, karbantartása, mindez a pénzügyi lehetőségek függvényében.

Végezetül a *szennyvízberuházás* az önkormányzat egyik legfontosabb célkitűzése, így ezt visszatérő feladatként kezelik. A beruházást uniós és kormányzati támogatással kívánják elérni.⁵⁴

Adópolitika, adózó, az önkormányzat adóbevételei

A települési önkormányzatok egyik alapfeladata a helyi közszolgáltatások biztosítása, amelyhez elengedhetetlen az önkormányzatok önálló gazdálkodási feltételeinek megteremtése, s ennek egyik eszköze a helyi adók rendszere, amely lehetővé teszi a helyi szuverén adóztatási jog gyakorlását, illetve a helyi adópolitika kialakítását.⁵⁵

„Adózó az a személy, akinek vagy amelynek adókötelezettségét adót, költségvetési támogatást megállapító törvény, e törvény, az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.) vagy önkormányzati rendelet előírja.”⁵⁶

Az önkormányzat adóbevételei:

- magánszemélyek kommunális adója,
- helyi iparüzési adó,
- építményadó,
- gépjárműadó helyben maradó része (40 %).

A kommunális adóból az önkormányzat elsősorban a lakossági szemétdíjat fizeti ki a szolgáltatóknak. A helyi iparüzési adó a település fejlesztését szolgálja. Az önkormányzat szeretne minél több vállalkozást hozni a településre, így növelni tudnák a gépjárműadó és a helyi iparüzési adó bevételeiket. Az önkormányzat adóbevételei a 3. táblázatban részletesen, számszerűsítve elemzésre kerültek a 2017-2019. évek alapján.

⁵⁴ Felsőrajk Község Önkormányzata gazdasági programja a 2020-tól 2025-ig terjedő időszakra

⁵⁵ 1990. évi C. törvény a helyi adókról

⁵⁶ A HVG különszáma: Adó 2020, In: HVG. 2019. december. 2019. évf. 7.sz. p. 439.

A 2020. évben a koronavírus járvány miatt kormányzati intézkedések történtek. Az intézkedések közt szerepelt a gépjárműadó helyben maradó részének az elvonása. Mivel a vállalkozások a járvány miatt jelentős bevétel kiesésben szenvedtek, vagy akár meg is szűntek, ennek következtében az iparűzési adó bevétele valószínűleg jelentősen csökkeni fog, ami szűkíti a tervezett fejlesztési lehetőségeket. A gazdaságvédelmi intézkedések hatása várhatóan javítani fogja a jövő évben a bevételi mutatókat és ezzel segíteni fogja az önkormányzatot abban, hogy a terveit megvalósíthassa.⁵⁷

⁵⁷ Felsőrajk Község Önkormányzata gazdasági programja a 2020-tól 2025-ig terjedő időszakra

6. Az önkormányzati tevékenységgel és a közszolgáltatásokkal kapcsolatos ügyfélelégedettség vizsgálata

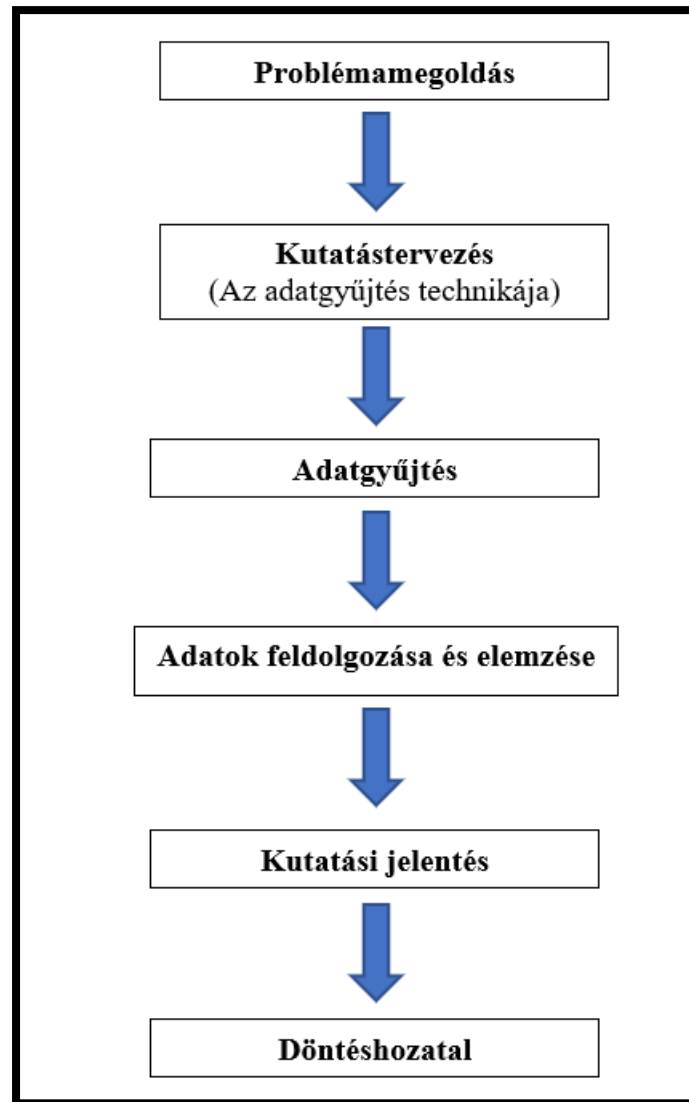
Az információ, ami a tevékenységek minőségi viteléhez szükséges, többek között piackutatással elérhető. Felmérést végeztem az önkormányzati tevékenységgel és a közszolgáltatásokkal kapcsolatos ügyfélelégedettség céljából. Mielőtt rátérnék az elemzésére, szeretném annak tartalmát előzetesen bemutatni.

A hatékony piackutatás érdekében először is fel kell építeni a kutatási folyamatot, s ahhoz, hogy ezt felépíthessük meg kell fogalmaznunk azt a kérdést, hogy mi is a kutatás.

A kutatás egy ismétlődő (szisztematikus) vizsgálat a tények megállapítása érdekében; egy kísérlet arra, hogy szisztematikusan vagy tudományos módon feltárjuk a kutatás tárgyát. A szisztematikus vizsgálat célja, hogy a meglévő általános ismeretek új ismeretekkel bővüljenek, míg a tudományos vizsgálat célja a tudás és a megértés, s ezt azzal érhetjük el, ha információkat gyűjtünk egy adott tárgyról, területről.⁵⁸

⁵⁸ European Commission: European Textbook on Ethics in Research, Directorate-General for Research, Belgium, 2010. p. 13.

4.ábra: A kutatási folyamat lépései



Forrás: Papp-Váry Árpád: JPÉ-MARKETING, Elmélet és gyakorlat józan paraszti ésszel, Századvég Kiadó, Budapest, 2009. p. 165 alapján saját szerkesztés

Az 4. ábra a kutatási folyamat lépéseit mutatja be. Először is meg kell határozni a *célt*, ami miatt szeretnénk kutatni. Ezután megkezdődik a *tervezési folyamat*, amiben meg kell fogalmaznunk magunknak, hogy honnan és milyen módon tudjuk beszerezni a szükséges adatokat, információkat. Az *adatgyűjtés* forrását nézve kétféle kutatási módszert különböztethetünk meg. Az első módszer, amikor már meglévő, rendelkezésre álló adatot szerzünk be, a második módszer pedig az, amikor új, korábban nem ismert adatokra van szükségünk. Az előbbit másodlagos vagy szekunder kutatásnak, míg az utóbbit elsődleges vagy primer kutatásnak nevezzük. Amennyiben primer kutatást szeretnénk végezni, el

kell döntenünk, hogy milyen jellegű adatokra van szükségünk. A kvalitatív, vagyis minőségi kutatás keretében kevés emberi jelenlét szükséges és inkább az okok kerülnek előtérbe, míg a kvantitatív, vagyis mennyiségi kutatás esetében inkább arra keressük a választ, hogy bizonyos dolgok mennyire jellemzőek egy adott csoportra. Ezt a két csoportot célszerű akár egyszerre is használni a megfelelő adatgyűjtés szempontjából.⁵⁹

A kvantitatív felmérés a trendekről, attitűdökről és véleményekről nyújt információkat a populáció egy mintájának tanulmányozásával. A minta eredményeiből a kutató általánosít, illetve következtetéseket von le a lakosságról. A kísérlet során a kutatók azonosíthatnak egy mintát, amit általánosítanak a népezségre. A kísérlet alapvető célja egy beavatkozás eredményének a tesztelése, amely kontrolálja az összes többi tényezőt és befolyásolhatja a további eredményt.⁶⁰

A kvantitatív kutatás leggyakoribb formája kérdőíves megkérdezés, amiben bizonyára már majdnem minden embernek volt része legalább egyszer az életében. A megkérdezés formája kétféleképpen történhet; szóban vagy írásban. Sok esetben ma már gyakorta használnak az információgyűjtésnek megfelelő programokat, amelyek segítik és gyorsítják az adatgyűjtés és értékelés folyamatát. De ha nem áll rendelkezésre efféle program vagy nem célszerű a használata, ott marad a hagyományos út a kézzel való kitöltés papír alapon.⁶¹ Én magam is ezt a formáját választottam az információgyűjtésnek. A következőkben bemutatom a közszolgáltatásokkal kapcsolatos lakossági elégedettség-felmérésemet és annak módszertanát - kiemelve a legfontosabb vizsgált területeket - továbbá a felmérésem részletes eredményét, illetve javaslatokat a közfoglalkozások javításával kapcsolatban.

⁵⁹ Papp-Váry Árpád: JPÉ-MARKETING, Elmélet és gyakorlat józan paraszti ésszel, Századvég Kiadó, Budapest, 2009. p. 165-168

⁶⁰ John W. Creswel: Research design: qualitative, quantitative, and mixed methods approaches, 4th Edition, SAGE Publications Ltd., London, 2014. p. 201.

⁶¹ Papp-Váry Árpád: JPÉ-MARKETING, Elmélet és gyakorlat józan paraszti ésszel, Századvég Kiadó, Budapest, 2009. p. 176-178

6.1. A kérdőív tartalmi bevezetője

Egyetemi tanulmányaim keretében a szakmai gyakorlatomat Felsőrajkon a helyi önkormányzatnál töltöttem, így betekintést nyerhettem az ottani munkafolyamatokba és részt is vehettem benne. Megítélésem szerint egy önkormányzat számára nagyon fontos, hogy a lakosság mennyire elégedett. Ennek kapcsán felmérést terveztem a településen az önkormányzati tevékenységgel és a közszolgáltatásokkal kapcsolatos tapasztalatokra, véleményekre vonatkozóan. A felmérés helyszínét a felsőrajki önkormányzat illetékességi területén élő polgárok körében, illetve egyéb más okból az érintettségébe tartozó lakosság körében jelöltem ki.

Először is ismertetem a felmérés módszertanát, ezen belül is azt, hogy milyen módon állítottam össze a kérdőívet, milyen eszközök segítségével és milyen módon történt meg az adatok felvétele. Továbbá szeretném ismertetni az adatvédelmi szempontokat, illetve kitérek a felmérés legfontosabb vizsgált területeire is. Végül részletesen kiértékelem a felmérés eredményeit az adatok és a tapasztalataim alapján. Úgy vélem, hogy ezzel a kutatással egy valós képet kaphatunk arról, hogy az ügyfelek és a lakosság mennyire elégedett a helyi önkormányzattal s mi az, ami fejlesztendő.

6.2. Az ügyfélelégedettségi felmérés módszertana

A kérdőív két részből áll, az első felében a kitöltő általános és személyes adatai, a második felében az önkormányzati feladatellátás és a közszolgáltatásokkal kapcsolatos kérdések szerepelnek. Az általános adatok keretében a kérdőív kitér a kitöltő személy nemére, életkorára, lakóhelyére, legmagasabb iskolai végzettségére és foglalkozására, míg az önkormányzati munka és a közszolgáltatások keretében a kérdések a hivatal működését, a köztisztaságot, a hulladékszállítást, a helyi közutak biztosítását, az óvodai ellátást és a közétkeztetést, az egészségügyi ellátást, a helyi közösségi életet és a településfejlesztést érintik. A kérdőíven szerepelnek zárt és nyitott kérdések is egyaránt. A személyes adatok mind zárt kérdésekből állnak, míg a kérdőív érdemi részében a zárt kérdések és a nyitott kérdések is helyet kapnak. A kitöltők a zárt kérdésekkel kifejezhetik elégedettségüket egy-egy terület iránt, míg a nyitott kérdésekkel lehetőséget kapnak arra, hogy a véleményüket és javaslataikat is kifejezhessék.

A kérdőívek kitöltése Felsőrajk községben zajlott. A felmérésben összesen 50 lakos vett részt. Az adatok felvétele szabad választás alapján, önkéntesen zajlott. A kérdőívek kiosztásra kerültek a válaszadók közvetlen megkeresésével, majd később az újra begyűjtésükre került sor, ezzel biztosítva a megfelelő időt és az anonimitást a kérdőíveknél. A megkérdezettek egy öt oldalas papír alapú kérdőív kitöltésével fejezhették ki véleményüket, amelynek adatai a későbbiekben feldolgozásra kerültek általános formában. A kérdések során érvényesült a kitöltők anonimitása, így a kérdésekben nevek és más pontosan beazonosítható adatok nem szerepeltek. Fontos volt, hogy megfelelő mennyiségű személy vegyen részt a felmérésben, hogy a résztvevők ne váljanak beazonosíthatóvá.

A kérdőívemben összesen 20 kérdés szerepel; az általános adatok 5 kérdést, míg az önkormányzati feladatellátás és a közszolgáltatásokkal kapcsolatos rész 15 kérdést tartalmaz. Az adatok feldolgozását követően az eredmények néhol vizuálisan és számszerűen is bemutatásra kerültek, a véleményekkel, javaslatokkal együtt.

A felmérés vizsgált területei

Az önkormányzati tevékenység sokszínű. Megkíséreltem azokra a közszolgáltatásokkal kapcsolatos területekre kitérni, amelyek többségében részesei a mindennapi életünknek és sok tapasztalatot rejtenek, legyen az pozitív vagy negatív.

A közszolgáltatásokkal kapcsolatos kiemelt területek közé tartozik:

- a hivatal működése (lakossági látogatás gyakorisága, látogatás oka, az ügyfélfogadás minősége),
- a köztisztaság,
- a hulladékszállítás,
- a közutak és tartozékaik biztosítása,
- a közétkeztetés (ételek mennyisége, minősége, íze és egészségessége),
- az óvodai ellátás (az óvodáskorú gyermekek száma a családokban és az óvodai ellátás minősége),
- az egészségügyi ellátás (a látogatás gyakorisága és az ellátás minősége),
- a helyi közösségi élet (sportok, rendezvények, programok),
- a településkép és a településfejlesztés.

6.3. Az ügyfélelégedettségi felmérés részletes eredményei

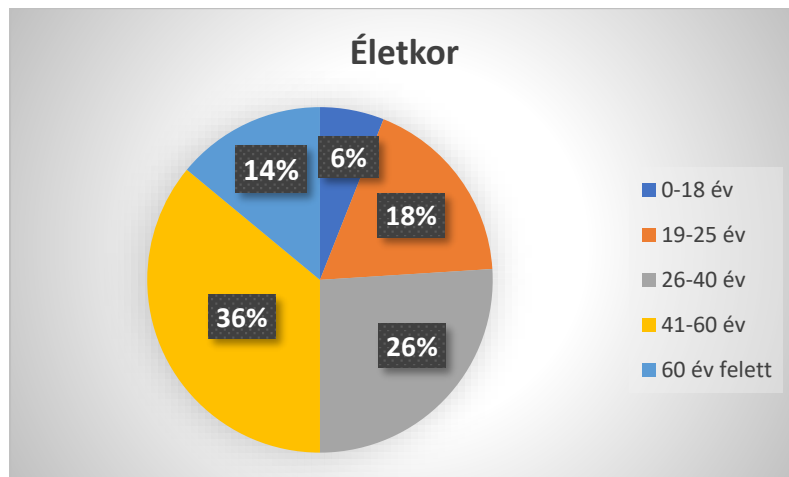
A következőkben a kérdésekre adott válaszokat fogom átfogóan elemezni és értékelni a rendszerezett adatok alapján. A felmérésben összesen 50 fő vett részt. A kérdőív sablonját a 3. melléklet tartalmazza.

6.3.1. Általános adatok

A válaszadók neme:

- a férfiak száma 23 fő,
- a nők száma 27 fő.

5.ábra: Az ügyfélelégedettségi felmérésben részt vett lakosok életkorának százalékos megoszlása, 2020



Forrás: Kitöltött kérdőív, 2020 (Összeállította: Németh Eszter)

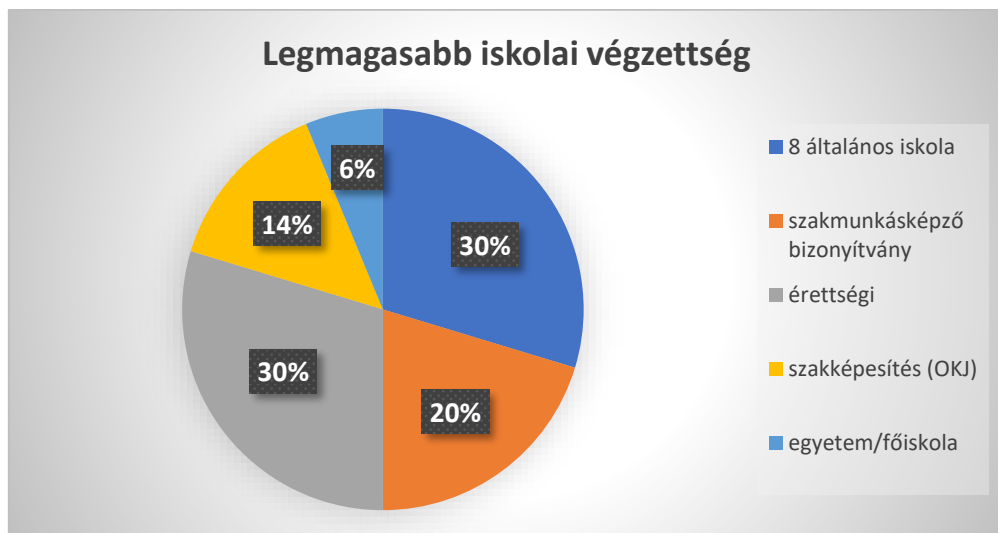
Az 5. ábra az ügyfélelégedettségi felmérésben részt vett lakosok életkorának százalékos megoszlását mutatja be. A felmérésben részt vevők 36 %-a (18 fő) a 41 és 60 év közötti korcsoportba tartozik, amely a résztvevők legnagyobb hányadát mutatja. Ezután a 26 és 40 év közötti korcsoportba tartozó személyek következnek, amely a kitöltők 26 %-át (13 fő) jelenti. Ezen kívül 18 %-os (9 fő) megoszlásban szerepelnek a 19 és 25 éves kor közöttiek, illetve 14 %-ban (7 fő) vannak jelen a 60 éves kor feletti kategóriákba tartozók. A 18 éves kor alattiak csak 6 %-ban (3 fő) vettek részt a felmérésben, ők teszik ki a

legalacsonyabb hányadot. Meglátásom szerint, a felmérésben részt vevők életkorokának megoszlása összefüggésben van a település lakossága korcsoportonkénti összetételével, hiszen a 19-60 év közöttiek korcsoportja a legmagasabb a községben az 1. táblázat adatai alapján.

A válaszadók lakóhely szerinti megoszlása:

- Felsőrajkon 45 fő,
- a megye más településein 5 fő.

6.ábra: Az ügyfélelégedettségi felmérésben részt vett lakosok legmagasabb iskolai végzettsége százalékos megoszlása, 2020

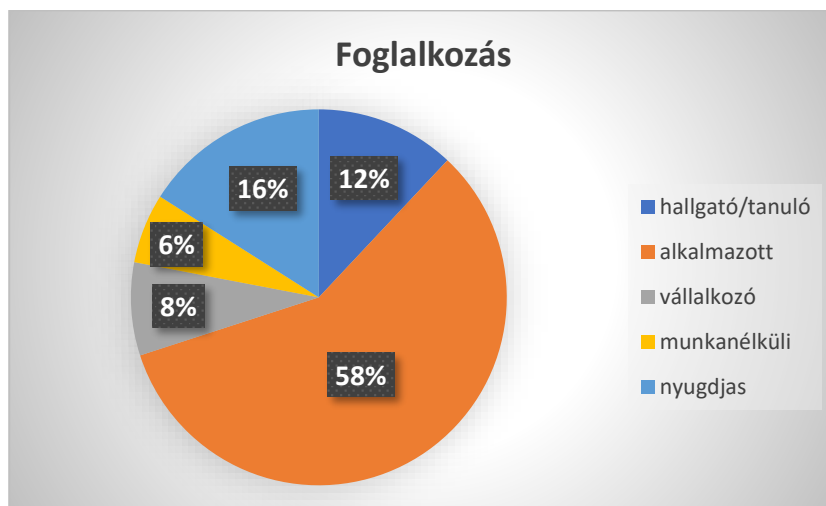


Forrás: Kitöltött kérdőív, 2020 (Összeállította: Németh Eszter)

A 6. ábra az ügyfélelégedettségi felmérésben részt vett lakosok legmagasabb iskolai végzettsége százalékos megoszlását mutatja be. A felmérésben résztvevők között azonos megoszlásban a legmagasabb hányadot 30 %-kal (19 fő) azok a résztvevők teszik ki, akiknek 8 általános végzettsége, illetve érettségije van. Ezt az eredményt befolyásolhatja a 3 gyermekkorú részvétele, hiszen ők még csak 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezhetnek. Amely személyek nem tették le az érettségi vizsgát, ők legalább egy szakmunkásképző bizonyítvánnyal rendelkeznek, ez a kitöltők 20 %-át (13 fő) jelenti. Az érettségi vagy a szakmunkásképző bizonyítvány mellett 14 % (9 fő) rendelkezik még valamilyen szakképesítéssel. A felmérésben részt vevők legkisebb hányadát azok a

személyek képezik, akik egyetemi vagy főiskolai végzettséggel rendelkeznek, ez 6 %-ot (4 fő) jelent.

7.ábra: Az ügyfélelégedettségi felmérésben részt vett lakosok foglalkozása százalékos megoszlása, 2020



Forrás: Kitöltött kérdőív, 2020 (Összeállította: Németh Eszter)

A 7. ábra az ügyfélelégedettségi felmérésben részt vett lakosok foglalkozása százalékos megoszlását mutatja be. A felmérésben részt vevők közül a községben legtöbben alkalmazotti jogviszonyban dolgoznak, ez a kitöltők 58 %-át (29 fő) jelenti. Ezután a nyugdíjasok következnek 16 %-kal (8 fő), hiszen az időskorúak nagy mértékben jellemzik a lakossági kört. A még hallgatói vagy tanulói jogviszonyban lévők 12 %-a (6 fő) vett részt a felmérésben, ebből az 50 % még gyermekkorú. A vállalkozók 8 %-os (4 fő) megoszlásban vannak jelen a községben a kitöltők közül. A legkisebb hányadot a munkanélküliek száma 6 %-kal (3 fő) teszi ki, amely azt mutatja, hogy a községben a foglalkoztatási ráta magas és véleményem szerint több vállalkozás alapításával még tovább növelhető.

6.3.2. Önkormányzati feladatellátás

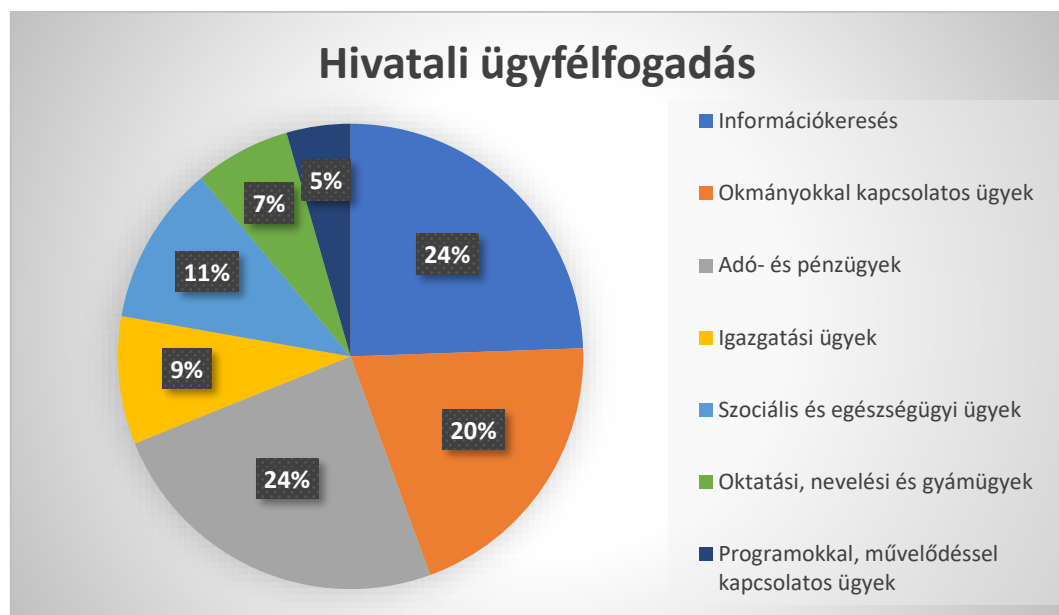
A hivatal és az ügyfélfogadás

A felsőrajki hivatal hétköznaponként hétfőtől csütörtökig reggel 8 órától délután fél 5-ig, illetve pénteken reggel 8 órától délután fél 1-ig fogadja az ügyfeleket.

A felmérésben résztvevők 62 %-a (31 fő) évente vagy egyszer sem, 20 %-a (10 fő) havonta, 4 %-a (10 fő) hetente, továbbá 14 %-a (7 fő) napi szinten kerül kapcsolatba az önkormányzattal vagy annak intézményeivel.

A kitöltők 34 %-a (17 fő) az elmúlt egy év során nem, a további 66 % (33 fő) a 8. ábrában feltüntetett ügyekben kereste fel a hivatalt az elmúlt egy év során.

8.ábra: A felmért hivatali ügyfélfogadás okai százalékos megoszlása, 2020



Forrás: Kitöltött kérdőív, 2020 (Összeállította: Németh Eszter)

A 8. ábra a felmért hivatali ügyfélfogadás okai százalékos megoszlását mutatja be. Az érdemi válaszadók közül a legtöbben 24 %-ban (11 fő) információkeresés ügyében, illetve adó- és pénzügyek miatt keresték fel a hivatalt. Okmányokkal kapcsolatos ügyekben a kitöltők 20 %-a (9 fő) tett látogatást a hivatalban. Ennél kevesebb a részaránya azon személyeknek, akik szociális és egészségügyi ügyek miatt mentek el a hivatalba, ők a kitöltők 11 %-át (5 fő) képezték. A kitöltők által jelölt kategóriák közül 3 még a 10 %-ot sem érte el, tehát igazgatási ügyekben 9 % (4 fő), oktatási, nevelési és gyámügyekben 7 % (3 fő), illetve programokkal, művelődéssel kapcsolatos ügyekben 5 % (2 fő) kereste fel a hivatalt az elmúlt egy év során.

Az ügyfelek közül a legtöbben elégedettek vagy teljesen elégedettek voltak a hivatali ügyfélfogadással, ez összesen 30 % (15 fő) és 46 %-ot (23 fő) jelent, míg közepesen 14 % (7 fő) és részben 6 % (3 fő) volt csak elégedett vele, továbbá 4 % (2 fő) jelezte a kitöltők közül, hogy egyáltalán nem elégedett a hivatallal.

Az óvodai ellátás és a közétkeztetés

A felmérésben részt vevők 84 %-a (42 fő) nem veszi jelenleg igénybe az óvodai ellátást a településen. Azok a személyek, amelyek gyermekei részesülnek óvodai ellátásban a kitöltők 16 %-át (8 fő) képezik. Közülük is 62,5 %-nál (5 fő) egy gyermek, 25 %-nál (2 fő) 2 gyermek, illetve 12,5 %-nál (1 fő) 3 vagy annál több gyermek kap óvodai nevelést. Az óvodai nevelés színvonalával többségében elégedettek a résztvevők, ez a kitöltők 25 %-a (2 fő), míg egyenlő megosztásban az embereknek 37,5 %-a (3 fő) közepesen és teljesen elégedett az ellátás színvonalával.

5.táblázat: Az ügyfélelégedettségi felmérésben részt vevők elégedettsége megoszlása az óvodai közétkeztetésben egy 1-től 5-ös skálán Adatok: fő

| Megnevezés | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | Számított átlagos arányszám |
|--------------------------|---|---|---|---|----|-----------------------------|
| Az ételek mennyisége | 0 | 1 | 1 | 6 | 16 | 4,5419 |
| Az ételek minősége | 1 | 5 | 2 | 4 | 12 | 3,875 |
| Az ételek íze | 3 | 2 | 5 | 3 | 11 | 3,7083 |
| Az ételek egészségessége | 1 | 1 | 2 | 5 | 15 | 4,3333 |

Forrás: Kitöltött kérdőív, 2020 (Összeállította: Németh Eszter)

Közétkeztetésben a felmérésben részt vevők 48 %-a (24 fő) részesült már. Felmértem egy 1-től 5-ös skálán – ahol az 1 a nem megfelelő és az 5 a megfelelő - mennyire voltak elégedettek az ételek mennyiségével, minőségével, ízével és egészségességével. A felmért adatokat az 5. táblázat szemlélteti. A táblázat függvényében összeségben a lakosság az ételek mennyiségével 4,5419 arányban, az ételek minőségével 3,875 arányban, az ételek ízével 3,7083 arányban és az ételek egészségességével 4,3333 arányban voltak elégedettek. Az adatok alapján az ételek mennyisége és egészségessége megfelelő, de az ételek minősége és íze terén kell még javításokat eszközölni.

Az egészségügyi ellátás

6.táblázat: Az ügyfélelégedettségi felmérésben részt vevők részvétele gyakoriságának megoszlása az egészségügyi ellátásban, 2020

| Megnevezés | Részvevők száma | |
|--------------------------------------|------------------------|----------|
| | fő | % |
| Részvétel gyakorisága | | |
| Egyszer | 16 | 42,1 |
| Kétszer | 6 | 15,8 |
| Háromszor vagy annál többször | 16 | 42,1 |
| Összesen | 38 | |

Forrás: Kitöltött kérdőív, 2020 (Összeállította: Németh Eszter)

Egészségügyi ellátásban a felmérésben részt vevők 76 %-a (38 fő) részesült az elmúlt egy év során, ebből 42,1 % (16 fő) egyszer, 15,8 % (6 fő) kétszer, illetve 42,1 % (16 fő) háromszor vagy annál többször. A felmért adatokat az 6. táblázat szemlélteti.

Az egészségügyi ellátásban részt vevők közül 89,5 % (34 fő) számára teljesen megfelelő volt az egészségügy ellátás színvonala, csupán 7,9 % (3 fő) említette meg, hogy túl hosszúnak tartotta a várakozási időt, illetve 2,6 % (1 fő) nem volt megelégedve a vizsgálatok alaposságával.

Művelődéssel kapcsolatos kérdések

A művelődéssel kapcsolatban felmértem a lakosság sportolási és rendezvényre járási szokásait.

A felmérésben résztvevők közül 62 % (26 fő) jelezte, hogy ő vagy bármely közeli családtagja részt vesz valamilyen sporttevékenységben. A sporttevékenységek között leginkább kiemelték; a kocogást, a futballt és a kézilabdát.

Továbbá a kitöltők 30 %-a (15 fő) vett részt valamilyen önkormányzati rendezvényen az elmúlt egy év során. A rendezvények között megemlítették; a rajki falunapot és búcsút, a termelői vásárt és az adventi gyertyagyújtást. Ezenkívül a megkérdezettek szívesen részt vennének még a közeljövőben; vásárokon, nyugdíjas napon, zenés rendezvényeken, futball mérkőzésen, illetve autó- és motorkiállításokon.

Településkép és településfejlesztés

Felmértem a településen a köztisztaságot, a szemétszállítást, a helyi közutak és tartozékainak biztosítását, a településképet és a településfejlesztést.

A válaszadók 86 %-a (43 fő) elégedett a *köztisztasággal*, továbbá a javaslatok közt megemlítették, hogy fel kellene szólítani a gazos telkek tulajdonosait a területeik szépen tartására.

A *szemétszállítással* a lakosság 90 %-a (45 fő) elégedett, 10 % (5 fő) szeretné, ha több szeméttárolót helyeznének ki, illetve, ha a szemétszállítás és a szelektív hulladékgyűjtés többszöri alkalommal történne.

A *helyi közutak és tartozékainak biztosításával* az emberek 58 %-a (29 fő) válaszolta, hogy nem elégedett, illetve több javaslatot tettek.

- Pályázat út- és járdaépítésre, amelynek okai:
 - az utak, járdák állapota akadályozza a biztonságos közlekedést,
 - körforgalom kialakításának szükségessége,
 - árkok rendszeres karbantartása, tisztítása.
- Fedett autóbuszmegállók építése.

A település a válaszadók 54 %-a (27 fő) szerint fejlődött az elmúlt években. A vélemények szerint hozzátett a *településképhez*, hogy sok épület lett felújítva, köztük az önkormányzat épülete is. Ezen kívül sportpark épült, fejlődött a köztisztaság, a közterületek megfelelően gondozottakká váltak. Továbbá látványos virágos díszítést kapott a község, ami nagyon tetszetős.

Végül a kérdőív végén lehetőség volt arra, hogy a válaszadók kiegészítsék azt, hogy miképpen lehetne még elősegíteni a *település fejlesztését*, amire több javaslatot is kaptam. Célszerű lenne több programlehetőség biztosítása a településen, főleg a fiatalok részére, amely elősegítené a község kulturális fejlődését. Ezen kívül fontos lenne a gyermekek számára egy nagy játszótér építése. A kerékpárút kiépítése bekapcsolhatná a települést a megyei turizmusba. Illetve lényeges szempont lenne a környezet védelme érdekében a parkok telepítése és a szennyvízhálózat kiépítése.

7. Felsőrajk Község Önkormányzata működésének és gazdálkodásának összefoglaló értékelése

Úgy vélem, hogy az önkormányzat és az önkormányzati munka nagyon fontos és elengedhetetlen az adott település számára, hiszen egy önkormányzat átfogó feladatellátó rendszerrel bír, amely biztosítja a község megfelelő működését.

Fontosnak tartottam, hogy megismertessem az önkormányzati rendszer felépítését és működését, mindezt Felsőrajk Község Önkormányzata példáján keresztül.

Az állam gazdálkodási rendszere az államháztartás. A helyi önkormányzatok ebbe a rendszerbe épülnek be. A községi önkormányzat köteles ellátni azokat a feladatokat, amelyek biztosítják a helyi lakossági élet alapvető feltételeit és az ehhez szükséges közszolgáltatásokat.

Felsőrajk egy kis település Zala megyében. A feladatok ellátására létrejött a Garabonci Önkormányzati Hivatal, ennek egyik kirendeltsége Felsőrajk Község Önkormányzata, amely három település közügyeit látja el. Az önkormányzat társulásokban is részt vesz a feladatellátás hatékonysága érdekében.

Az önkormányzat számára fontos, hogy megfelelő összetételű és nagyságrendű vagyonnal rendelkezzen a feladataik ellátásához. Az önkormányzat ingatlan vagyonát az ingatlanvagyon kataszter tartalmazza.

Az önkormányzatnak a költségvetésből kell finanszírozni a hatáskörébe tartozó kötelező és önként vállalt feladatait. A dolgozatomban az önkormányzat 2017., 2018. és 2019. évi költségvetését vizsgáltam.

Az elemzés alapján megállapítható, hogy az önkormányzat bevételei változó tendenciát mutattak, a 2017. évről a 2018. évre a bevétel növekedett, míg a következő 2019. évre a bevétel újra csökkent. Ennek oka, hogy az önkormányzat folyamatosan figyelemmel kíséri a pályázati kiírásokat és ezek változása erősen befolyásolja az önkormányzat pénzügyi mozgását. Mindhárom évben a bevételek legnagyobb hányadát a működési célú támogatások tették ki, ahol az önkormányzatnak lehetősége volt pályázat útján rendkívüli működési támogatás igénylésére, amit az elmúlt 3 évben különböző összegekben évente igénybe vett. A 2018. év kimagasló értékét a támogatások és pályázatok jelentősen megemelték, hiszen az önkormányzat számos fejlesztést valósított meg az elmúlt időszakban, amelyben szerepelt a hivatal épületének felújítása, az óvoda

konyhájának infrastrukturális fejlesztése, egy traktor beszerzése az utak és a közterületek rendbetartásához és fejlesztéséhez, illetve az I. világháborús emlékmű felújítása.

Az önkormányzat kiadásai a bevételekkel azonos mértékben változó tendenciát mutattak. Ennek oka, hogy a megnyert pályázati támogatásokkal párhuzamosan változik a beruházások és a felújítások mértéke. Az éves kiadások legnagyobb hányadát a 2017. évben a finanszírozási kiadások képezték, amely legnagyobb részét a hivatal finanszírozása tette ki. A 2018. évben az éves kiadások legnagyobb hányada a beruházásokból, felújításokból, és egyéb felhalmozási kiadásokból tevődött össze, amely közt szerepelt a Települési Arculati Kézikönyv elkészítése, óvodai eszközbeszerzés és az I. világháborús emlékmű felújítása. A személyi juttatások és a munkaadókat terhelő járulékok a minimálbér növekedésével emelkedő tendenciát mutattak, így a 2019. év legnagyobb hányadát már ezek a kiadások jellemezték. A 2018. év kimagasló értékét a dologi kiadások, többek közt a szolgáltatási kiadások, illetve a pályázati forrásból megvalósult beruházások, felújítások, egyéb felhalmozási kiadások teljesítésének jelentős emelkedése eredményezte. A dologi kiadások tekintetében a 2017. évről a 2018. évre az adatokban nagy ugrás következett, ahol a bevétel több mint a duplájára növekedett, amelynek oka a szolgáltatási kiadások tekintetében a karbantartási és javítási költségek, illetve a készletbeszerzés emelkedése, amely által megvalósult az óvoda konyhájának infrastrukturális fejlesztése és a védőnő épületének energetikai felújítása.

Az önkormányzat adóbevételei a magánszemélyek kommunális adója, a helyi iparüzési adó, az építményadó és a gépjárműadó helyben maradó része. Az éves teljesített közhatalmi és egyéb működési bevételek legnagyobb hányadát mindhárom évben az iparüzési adó jelentette, amely a gazdasági élet fellendülésével a 2018. évre megemelkedett. A helyi adók tekintetében a következő a kommunális adó volt, amely csökkenő tendenciát mutatott, amelynek oka a községben az egyre fogyatkozó lélekszám. Az építményadó tekintetében a három év során nem történt érdemi változás, ezért stagnálás volt megfigyelhető. A gépjárműadó 2020 januárjától már nem fog beletartozni az önkormányzat feladatai közé, így a továbbiakban nem jelenik majd meg a bevételek közt sem. Pedig a vizsgált években elmondható, hogy a gépjárműadó lassan növekvő tendenciát mutatott az évek múlásával.

A dolgozatomban végén felmérést végeztem az önkormányzati tevékenységgel és a közszolgáltatásokkal kapcsolatos ügyfélelégedettség céljából. Úgy vélem, hogy ezzel a kutatással egy valós képet kaphatunk arról, hogy az ügyfelek és a lakosság mennyire elégedettek a helyi önkormányzattal és mi az, ami fejlesztendő. A felmérésemből kiderült, hogy a lakosság többségében elégedett a hivatali feladatellátással és a közszolgáltatásokkal, azonban ösztönöznék a helyi utak és járdák felújítását, illetve egy nagy játszótér kialakítását a gyermekek számára. Az önkormányzati rendezvények körében a megemlékezések között nagy hangsúlyt kapott a rajki falunap és a termelői vásár, illetve a többség szeretné, ha több zenés rendezvény megtartására kerülne sor a közeljövőben a községben. Végül a település számára nagyon fontos lenne a szennyvízhálózat kiépítése, amely az önkormányzat régóta visszatérő terve is. Összeségében elmondhatom, hogy a gyakorlatomban megismerhettem az önkormányzat működésébe és tapasztalatot szerezhettem az önkormányzati feladatellátást illetően, amely a későbbi munkavállalásom során rendkívül hasznos lesz számomra.

Irodalomjegyzék

Szakirodalmak:

2. Balázs István (és mások): A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény magyarázata, Második hatályosított kiadás, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2014. ISBN: 978 963 258 227 6
3. European Commission: European Textbook on Ethics in Research, Directorate-General for Research, Belgium, 2010. ISBN: 978 92 79 17543 5
4. Fogarasi József: A helyi önkormányzatok, 2010 októberi utánnomás, Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2010. ISBN: 978 963 258 108 8
5. Holczreiter Marianna – Papp Emese – Simon Barbara: Önkormányzati gazdálkodás, Nemzeti Közszeológálati Egyetem, 2015. ISBN: 978 615 5057 39 7
6. John W. Creswel: Research design: qualitative, quantitative, and mixed methods approaches, 4th Edition, SAGE Publications Ltd., London, 2014. ISBN: 978 1 4522 2609 5
7. Kusztosné Nyitrai Edit: A helyi önkormányzatok és pénzügyeik, Laky Csaba, Budapest, 1998. ISBN: 963 03 6099 3
8. Nemzeti Közszeológálati Egyetem, Lentner Csaba: Általános közigazgatási ismeretek, III. modul: Általános Államháztartási ismeretek (jegyzet), NKE Szolgáltató Nonprofit Kft., Budapest, 2015. ISBN: 978 615 5527 35 7
9. Papp-Váry Árpád: JPÉ-MARKETING, Elmélet és gyakorlat józan paraszti ésszel, Századvég Kiadó, Budapest, 2009. ISBN: 978 963 7340 89 5

Folyóiratok:

10. A HVG különszáma: Adó 2020, In: HVG 2019. december. 2019. évf. 7. sz. p. 439
11. A Kormány 257/2016. (VIII. 31.) Korm. rendelete az önkormányzati ASP rendszerről, In: Magyar Közlöny. 2016. augusztus 31. 2016. évf. 130. sz. p. 67743-67744

Jogszabályok:

12. 1990. évi C. törvény a helyi adókról
13. 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól

Internetes források:

14. Marcus Tullius Cicero idézet [online]. Megtekintés időpontja: 2020.10.21.
Hozzáférés:
<https://www.citatum.hu/idezet/65461>
15. Felsőrajk térképe [online]. Megtekintés időpontja: 2020.12.10.
Hozzáférés:
<https://data2.openstreetmap.hu/hatarok/hatarok.php?hatar=Fels%C5%91rajk>
16. A költségvetés [online]. Megtekintés időpontja: 2020.11.06.
Hozzáférés:
<https://2010-2014.kormany.hu/hu/mo/a-koltsegvetes>
17. Az állami számvevőszék [online]. Megtekintés időpontja: 2020.11.13.
Hozzáférés:
<https://2010-2014.kormany.hu/hu/mo/az-allam-mukodese-szemontjabol-fontos-intezmenyek/allami-szamvevoszek>

18. III. FEJEZET Államháztartási ismeretek [fájl]. DOC fájl. Letöltés időpontja: 2020.10.21.
Hozzáférés:
http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:wXIgIgQCV2EJ:sztzs.szigbp.hu/pedszakv/jegyzet/eloado/Kozigazgatasi_jog/3.fejezet_Allamhaztartasi_ismeretek.doc+&cd=2&hl=en&ct=clnk&gl=hu
19. Az államháztartás működésének alapelvei [fájl]. DOC fájl. Letöltés időpontja: 2020.10.21.
Hozzáférés:
<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:Z6SdQJO2b5kJ:bacskultura.hu/sites/default/files/nagyonoldal/2011/09/Az%2520%25C3%25A1llamh%25C3%25A1zart%25C3%25A1s%2520m%25C5%25B1k%25C3%25B6d%25C3%25A9s%25C3%25A9nek%2520alapelvei.doc+&cd=3&hl=en&ct=clnk&gl=hu>
20. Speigelné Szabó Margit: Államháztartás rendszere [fájl]. PDF fájl. Letöltés időpontja: 2020.10.27.
Hozzáférés:
https://www.nive.hu/Downloads/Szakkepzesi_dokumentumok/Bemeneti_kompetenciak_meresi_ertekelesi_eszkozrendszerenek_kialakitasa/15_1969_016_1012_15.pdf

Egyéb források:

21. Felsőrajk Község Önkormányzatának 9/2003.(V.29.) sz. rendelete a vagyongazdálkodásáról
22. Felsőrajk Község Önkormányzata Képviselőtestületének 3./2018. (V.22.) önkormányzati rendelete az önkormányzat 2017. évi költségvetésének zárszámadásáról
23. Felsőrajk Község Önkormányzata Képviselőtestületének 3./2019. (V.13.) önkormányzati rendelete az önkormányzat 2018. évi költségvetésének zárszámadásáról

24. Felsőrajk Község Önkormányzata Képviselőtestületének 5./2020. (VII.17.) önkormányzati rendelete az önkormányzat 2019. évi költségvetésének zárszámadásáról
25. Felsőrajk Község Önkormányzata Képviselő-testületének 2/2011.(III.30.) számú rendelete Szervezeti és Működési Szabályzatáról
26. Felsőrajk Község Önkormányzatának gazdasági programja a 2020-tól 2025-ig terjedő időszakra
27. Felsőrajki Közös Hivatal 2018. évi ellenőrzési jelentése

Mellékletek

1.melléklet: Az államháztartás felépítése

2.melléklet: Felsőrajk térképe

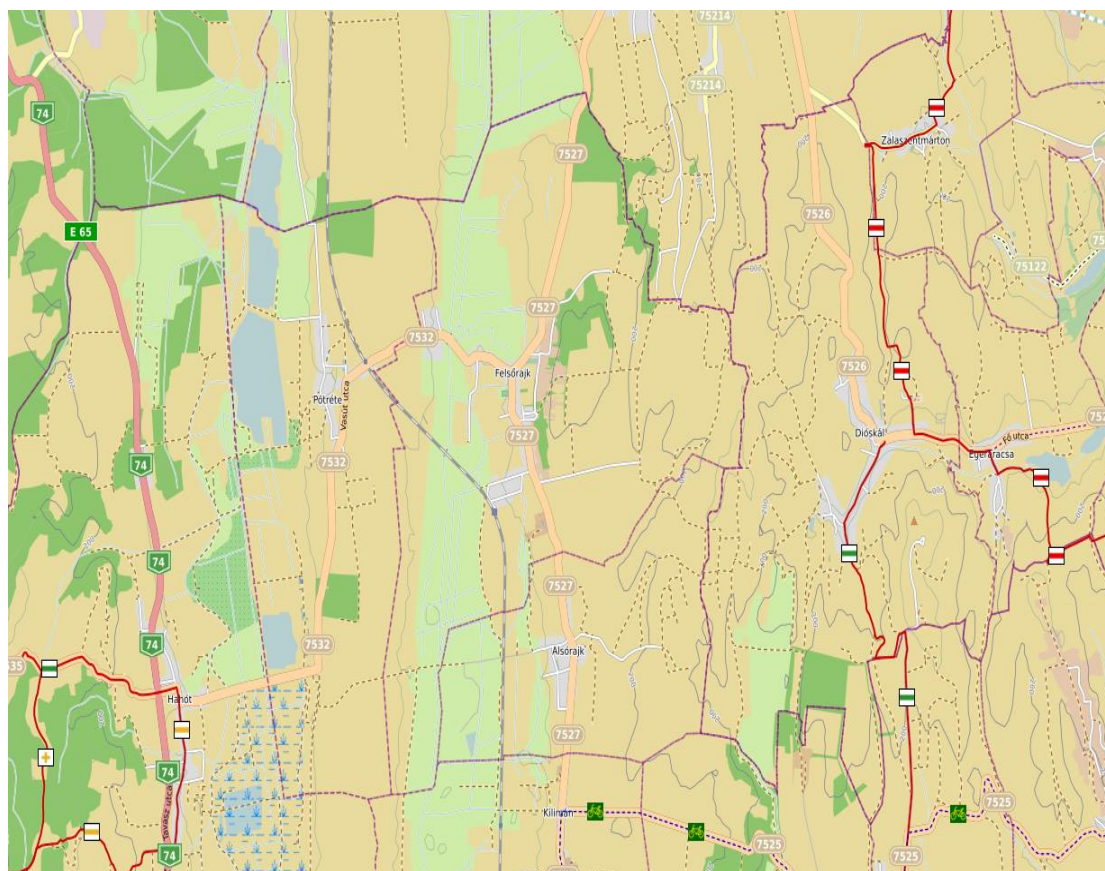
3.melléklet: Lakossági elégedettség-mérés kérdőív sablonja

1.melléklet: Az államháztartás felépítése

| Központi alrendszer | Önkormányzati alrendszer |
|--|---|
| az állam | a helyi önkormányzat |
| a központi költségvetési szerv | a helyi nemzetiségi önkormányzat és az országos nemzetiségi önkormányzat |
| a törvény által az államháztartás központi alrendszerébe sorolt köztestület | a társulás |
| a törvény által központi alrendszerbe sorolt köztestület által irányított köztestületi költségvetési szerv | a térségi fejlesztési tanács |
| | a fentiek által irányított helyi önkormányzati, helyi nemzetiségi önkormányzati, országos nemzetiségi önkormányzati költségvetési szerv |

Forrás: Nemzeti Községi Szolgálati Egyetem, Lentner: Általános közigazgatási ismeretek, III. modul: Általános Államháztartási ismeretek (jegyzet), NKE Szolgáltató Nonprofit Kft., Budapest 2015. p. 33-34 alapján saját szerkesztés

2.melléklet: Felsőrajk térképe



Forrás: Felsőrajk térképe [online]. Megtekintés időpontja: 2020.12.10. Hozzáférés:

<https://data2.openstreetmap.hu/hatarok/hatarok.php?hatar=Fels%C5%91rajk>

3.melléklet: Lakossági elégedettség-mérés kérdőív sablonja

Lakossági elégedettség-mérés (kérdőív)



Üdvözlöm!

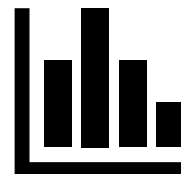
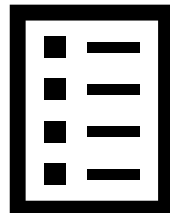
Egyetemi tanulmányaim keretében a szakmai gyakorlatomat Felsőrajkon a helyi önkormányzatnál töltöm, illetve a szakdolgozatom témájának középpontjában is az önkormányzati munka áll, így szeretném felmérni, hogy mennyire elégedett a lakosság az önkormányzati feladatellátással és a közszolgáltatásokkal a községben.

Amennyiben ideje engedi, kérem töltsse ki ezt a kérdőívet, ezzel is hozzájárulva egy sikeres szakdolgozathoz.

A kérdőív kitöltése, csupán pár percet vesz igénybe, de számomra nagy segítség lenne. (Kérem a rubrikában X-szel jelölje a megfelelő választ, a saját gondolatait pedig a pontozott vonalra írja le!)

Ne aggódjon, a kérdőív teljesen anonim!

Köszönöm a segítséget!



Általános adatok:

1. Nem:

- Férfi
 Nő

2. Életkor:

- 18 év
 19 – 25 év
 26 – 40 év
 41 – 60 év
 60 év felett

3. Lakóhely:

- Felsőrajk

Egyéb:

.....

4. Legmagasabb iskolai végzettség:

- 8 általános iskola
 Szakmunkásképző bizonyítvány
 Érettségi
 Szakképesítés (OKJ)
 Egyetem/Főiskola

Egyéb:

.....

5. Foglalkozás:

- Hallgató/Tanuló
 Alkalmazott
 Vállalkozó
 Munkanélküli
 Nyugdíjas

Egyéb:

.....

Az önkormányzati feladatellátás és a közszolgáltatások:

1. Milyen gyakran kerül kapcsolatba az önkormányzattal vagy annak intézményeivel?

- Évente vagy egyszer sem
- Havonta
- Hetente
- Napi szinten

2. Milyen ügyben kereste fel a hivatalt az elmúlt egy év során?

- Nem kerestem fel az elmúlt évben.
- Információkérés
- Okmányokkal kapcsolatos ügyek
- Adó- és pénzügyek
- Igazgatási ügyek
- Szociális és egészségügyi ügyek
- Oktatási, nevelési és gyámügyek
- Programokkal, művelődéssel kapcsolatos ügyek

Egyéb:

.....

3. Mennyire elégedett a hivatali ügyfélfogadással?

- Nem vagyok elégedett vele.
- Részben elégedett vagyok vele.
- Közepesen elégedett vagyok vele.
- Elégedett vagyok vele.
- Teljesen elégedett vagyok vele.

4. Elégedett a településen a köztisztasággal?

- Igen
- Nem

Ha nem, milyen javaslatai lennének?

.....
.....
.....

5. Megfelelőnek tartja a településen a szemétszállítást?

- Igen
- Nem

Ha nem, milyen javaslatai lennének?

.....
.....
.....

6. Elégedett-e a helyi közutak és tartozékaik minőségének biztosításával?

- Igen
- Nem

Ha nem, milyen javaslatai lennének?

.....
.....
.....

7. Mennyire elégedett a közétkeztetésben a biztosított ételek:
(Ha részt vett már közétkeztetésben, értékelje a következőket egy 1-től 5-ös skálán, ahol az 1:
nem megfelelő, az 5: megfelelő!)

Mennyiségével:

Minőségével:

Ízével:

Egészségességével:

Nem vettem még részt soha a közétkeztetésben.

8. Hány gyermek részesül óvodai ellátásban az Ön családjában?

Egy sem

1

2

3 vagy annál több

9. Mennyire elégedett az óvodai nevelés színvonalával?

Nincsen még óvodás korú gyermekem.

Nem vagyok elégedett vele.

Részben elégedett vagyok vele.

Közepesen elégedett vagyok vele.

Elégedett vagyok vele.

Teljesen elégedett vagyok vele.

10. Hányszor részesült egészségügyi ellátásban az elmúlt egy év során?

Egyszer sem

Egyszer

Kétszer

Háromszor vagy annál többször

11. Elégedett volt az egészségügyi ellátás színvonalával?

Nem volt szükségem egészségügyi ellátásra.

Igen, teljesen megfelelő volt számomra.

Túl hosszúnak tartottam a várakozási időt.

Nem éreztem megfelelőnek a vizsgálatok alaposágát.

Nem kaptam megoldást a problémámra.

Nem biztosítottak távozás után a további intézkedésekről.

Egyéb:

.....
.....
.....

12. Részt vesz Ön vagy bármely közeli családtagja valamilyen sporttevékenységben?

- Nem
- Igen

Ha igen, milyen sporttevékenységben vesz részt?

.....
.....

13. Milyen önkormányzati rendezvényen vett részt az elmúlt egy év során?

- Nem vettem részt semmilyen rendezvényen az elmúlt évben.
- Részt vettem:

.....
.....

Milyen rendezvényen venne részt még szívesen a közeljövőben?

.....
.....

14. Ön szerint fejlődött a településkép a községben az elmúlt években?

- Igen
- Nem

Ha igen, miben fejlődött? Ha nem, hogyan lehetne továbbfejleszteni?

.....
.....
.....

15. Milyen egyéb javaslatai lennének a település fejlesztésével kapcsolatban?

Javaslataim:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

KÖSZÖNÖM!





PANNON EGYETEM Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg

SZERZŐI NYILATKOZAT

Alulírott, Németh Eszter büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom, hogy a szakdolgozatomban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, és az abban leírtak a saját, önálló munkám eredményei.

A szakdolgozatban felhasznált adatokat a szerzői jogvédelem figyelembevételével alkalmaztam.

Ezen szakdolgozat semmilyen része nem került felhasználásra korábban oktatási intézmény más képzésén diplomaszerezés során.

Tudomásul veszem, hogy a dolgozat elektronikus formátuma szerzői jogtisztaságának ellenőrzésére az Egyetem szoftveres ellenőrzést (plágiumszűrés) végezhet és ennek eredményét a dolgozat értékelésében felhasználhatja.

Tudomásul veszem, hogy a dolgozat elektronikus formátuma az Egyetem repozitóriumában kerül elhelyezésre és a hatályos jogszabályok, intézményi szabályzatok szerint, valamint a szerzői rendelkezésnek megfelelően biztosítható a kutatási célú hozzáférés. A dolgozat elektronikus formátumának metaadatai – ideértve a szerzői összefoglalót is – nyilvánosak.

Zalaegerszeg, 2020. december 23.

Németh Eszter s.k.
hallgató aláírása



PANNON EGYETEM
Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg

ÖSSZEFOGLALÁS

(a dolgozat végén szerepelnie kell, benyújtandó két példányban)

A helyi önkormányzatok szervezete és működésének elemzése Felsőrajk
Község Önkormányzata példáján a 2017-2019. években

Németh Eszter

Nappali tagozat/Alapképzés/
Gazdálkodási és menedzsment szak, Szolgáltatásmenedzsment szakirány

Egy település működéséhez elengedhetetlen a helyi önkormányzás megfelelő működése. A szakmai gyakorlatomat Felsőrajk Község Önkormányzata Hivatalánál töltöttem, így magam is betekintést nyerhettem az önkormányzati tevékenységbe és az önkormányzati életbe, ezért is fontos számomra ez a téma, amelyet mélyebben szerettem volna megismerni.

A szakdolgozatomat az államháztartás rendszerének bemutatásával vezettem fel, majd ennek egyik alrendszerét a helyi önkormányzást mutattam be.

A dolgozatom fő témája Felsőrajk Község Önkormányzata működése és gazdálkodása volt. Bemutattam a község rövid történetét, részleteztem a szervezeti felépítését és elemeztem a gazdálkodását. Felsőrajk ugyan egy kis település Zala megyében, de az önkormányzat tevékenységével, racionális gazdálkodásával évről-évre jobbá kívánja tenni az ott élők életét.

A dolgozatomban részletesen vizsgáltam az önkormányzat költségvetésének bevételi és kiadási struktúrájának alakulását a 2017-2019. években. Az adatok alapján arra a megállapításra jutottam, hogy mind a bevételek, mind a kiadások mozgása változékony tendenciát mutatott, a 2018. évben jelentős növekedésnek indult, majd újra visszaesett. A 2018. év növekedését erősen befolyásolták a fejlesztések és pályázati forrásokból befolyt támogatások, hiszen az önkormányzat az elmúlt időszakban számos fejlesztést valósított meg.

A szakdolgozatom megírását primer kutatással kíséreltem meg teljesebbé tenni. Készítettem egy felmérést, amellyel képet szerettem volna kapni arról, hogy a helyi lakosság mennyire elégedett az önkormányzati feladatellátással és a közszolgáltatásokkal. A felmérésemben a lakosság kifejezhette véleményét a község fejlesztésével kapcsolatban, amelyek elősegíthetik a település színvonalának emelkedését. Ezek a javaslatok nagy mértékben szerepelnek az önkormányzat 2020-2025. évi fejlesztési tervében is.

Összességében szakdolgozatom megírásával a célom az volt, hogy felhívjam a figyelmet arra, hogy az önkormányzati munka mennyire fontos és elengedhetetlen egy település számára, továbbá fontosnak tartottam, hogy megismertessem az önkormányzati rendszer felépítését és működését.